

JAARVERSLAG

2023

A circular portrait of a middle-aged man with grey hair, wearing a dark blue suit jacket over a light blue and white striped shirt. He is smiling slightly and looking directly at the camera. The background is a plain, light-colored wall. The portrait is set against a dark blue background that features a large, stylized white arrow pointing upwards and to the right.

**WOORD VAN
DE VOORZITTER**

Pensioenfondsen: tussen herstel en verkiezingsvooruitzichten ...

Financiële markten

Na een moeilijk jaar 2022 met negatieve financiële rendementen hebben de pensioenfondsen een mooi herstel gekend. Het gemiddeld nominaal rendement in 2023 bedroeg bijna 10% voor de sector. Daarmee komt de sector over een langere tijdspanne (namelijk de afgelopen 39 jaar) op een gemiddeld nominaal rendement van 6,2%. Na aftrek van inflatie leidt dit tot een reëel rendement van 3,9%. Daarmee wordt nogmaals aangetoond dat pensioenfondsen langetermijnbeleggers zijn die netto reëel rendement genereren dat finaal ten goede komt aan de aangeslotenen.

In haar beleggingskeuzes blijft de sector sterk diversifiëren, waarbij investeringen in de reële economie de hoofdmoot uitmaken. Verder is er binnen het beleggingsbeleid een

verhoogde focus op financiering in infrastructuur en in de transitie naar een meer klimaatvriendelijke, duurzame en digitale economie.

Bij de positieve rendementen van 2023 moet wel rekening gehouden worden met de sterke volatiliteit die er op de financiële markten heerste. Zo was het YTD-rendement per einde oktober 2023 nog ongeveer 0,5%, maar de maanden november en december hebben dit cijfer naar een positief jaarrendement van 9,8% gebracht. Dit voornamelijk door een daling van de rente en door de verwachting dat de centrale banken de rente in de toekomst verder zullen doen dalen.

Bij de financiële rendementen zijn er 3 belangrijke factoren: de bedrijfswinsten, de rentestand en het sentiment. Het is duidelijk dat deze 3 factoren zeer onzeker en volatiel zijn. Vooral de laatste

factor 'sentiment' is zeer onvoorspelbaar, en wordt mede door de toegenomen geopolitieke spanningen nog onzekerder.

Regelgeving

Een complexe wereld en dito regelgeving zorgen voor bijkomende uitdagingen voor het beheer van pensioenfondsen. Daarbij vormen vooral de transversale Europese regels (zoals SFDR¹ en DORA²) grote uitdagingen voor de sector. PensioPlus tracht samen met de Europese koepelverenigingen Pensions Europe en AEIP te wijzen op de noodzaak van een aangepaste en proportionele toepassing van de nieuwe regels.

Deze toegenomen complexiteit zorgt er mede voor dat een aantal pensioenfondsen opgaat in grotere multi-inrichterfondsen. Dit leidt tot een daling van het aantal pensioenfondsen, terwijl het totaal aan activa dat door pensioenfondsen beheerd wordt, verder toeneemt.

---

1 Sustainable Finance Disclosure Regulation

2 Digital Operational Resilience Act

Verkiezingsjaar

In het kader van de komende verkiezingen is PensioPlus in 2023 gestart met het opstellen en verspreiden van haar memorandum 2024. Ook dit jaar blijft het uitdragen van het memorandum één van onze topprioriteiten. Het is opgebouwd rond 3 speerpunten voor de 2e pijler: verbreden en verdiepen, het vertrouwen vergroten en het pensioenstelsel in het algemeen verbeteren.

Meer dan ooit maakt de uitbouw en versterking van de 2e pijler een essentieel onderdeel uit van de oplossing voor actuele pensioenuitdagingen, zeker in het licht van de torenhoge schuldgraad van de Belgische overheid en de dubbele vergrijzing van de bevolking.

Focuspunten in 2024

PensioPlus zal in 2024 haar werking focussen rond 4 assen. Een eerste belangrijke as betreft – zoals hiervoor al vermeld – het uitdragen van het Memorandum in het kader van de verkiezingen en de daaropvolgende regeringsonderhandelingen. Daarnaast zal PensioPlus de belangen van de sector verdedigen in het kader van de voorbereidende werkzaamheden bij verschillende Europese regelgevende initiatieven.

PensioPlus wil tevens een faciliterende en ondersteunende rol spelen voor onze leden bij de implementatie van deze regelgeving, zoals bijvoorbeeld bij de Digital Operational Resilience Act (DORA), waarvan de regels vanaf januari 2025 van toepassing worden. Verder wil PensioPlus de kosten voor het beheer van een pensioentoezegging onder controle houden, en blijft tot slot de focus leggen op duurzame investeringen.

Bij al deze acties stelt PensioPlus steeds het verdedigen en promoten van de 2e pijler in het algemeen, en de financiering en beheer ervan via pensioenfondsen in het bijzonder voorop. Het unieke karakter van een pensioenfonds als een not-for-profitorganisatie met een sociaal doel is en blijft daarbij een unieke troef.

Jan De Smet,
Voorzitter

Over PensioPlus

PensioPlus is de koepelorganisatie voor de Instellingen voor Bedrijfspensioenvoorzieningen (IBP's) en de inrichters van een sectoraal pensioenplan. Ook bedrijven die activiteiten organiseren of diensten verlenen in het kader van de 2e pijler kunnen bij PensioPlus terecht. Een overzicht van de leden van PensioPlus is opgenomen in hoofdstuk 3 van dit jaarverslag.

PensioPlus is een ledenorganisatie die werkt rond de aanvullende pensioenen van de 2e pijler, die mensen opbouwen in de context van een loopbaan als werknemer of zelfstandige.

PensioPlus ziet de 2e pijlerpensioenen als middel bij uitstek om voor iedereen te komen tot een beter en meer adequaat pensioen. De vereniging koos daarom voor de slagzin "Smarter

together for better pensions". Samen met de leden en alle stakeholders zet PensioPlus zich hier elke dag voor in.

De **leden** van PensioPlus genieten van vele **voordelen**. Ze worden persoonlijk uitgenodigd voor alle activiteiten van PensioPlus of kunnen optreden als spreker, afhankelijk van hun ervaring en expertise. Door deel te nemen aan werkgroepen, kunnen ze mee de standpunten van de Vereniging helpen voorbereiden. Ze hebben ook toegang tot de Belgian Pension Academy®, als student of als lesgever.

Speciaal voor haar leden voorziet PensioPlus een "ledenwebsite", waar zij informatie vinden en zich kunnen inschrijven voor evenementen en werkgroepen die niet toegankelijk zijn voor het publiek.

Vertegenwoordigen

PensioPlus treedt op als woordvoerder voor haar leden bij allerlei instanties (zie hoofdstuk 2, 3 en 6) voor alle vragen met betrekking tot de 2e pijlerpensioenen, en draagt zo bij tot de ontwikkeling van een wettelijk en regelgevend kader dat streeft naar duurzame aanvullende pensioenen (zie hoofdstuk 4).

Informereren

PensioPlus is een echt kennis- en vaardighedencentrum op het gebied van aanvullende pensioenen en pensioenfondsen. Informatie delen en verspreiden is dan ook een van de prioriteiten van PensioPlus. De organisatie doet dit o.m. via persberichten en -conferenties, financiële enquêtes en infoflashes voor de leden (zie hoofdstuk 6).

Vormen

PensioPlus verzamelt niet alleen kennis, maar wil ook haar leden vormen. Een veruitwendiging hiervan is bijvoorbeeld de Belgian Pension Academy® (zie hoofdstuk 6). Ook vormingen op maat die beantwoorden aan de specifieke noden van een IBP behoren tot het aanbod van PensioPlus.

Netwerken

PensioPlus biedt haar leden een forum om ideeën uit te wisselen en ervaringen, kennis en vaardigheden te delen om zo elkaar te verrijken. PensioPlus organiseert daarvoor tal van activiteiten, vergaderingen en evenementen waarbij steeds de aanvullende pensioenen van de 2e pijler centraal staan, zoals bijvoorbeeld infosessies, seminars en lunchcauserieën (zie hoofdstuk 6).

MEMORANDUM

Het Memorandum in een notendop

De 7 voorstellen aan de nieuwe federale regering

Verbreden en verdiepen

1. Maak werk van een voldoende adequaat aanvullend pensioen voor iedereen.

Vertrouwen verhogen

2. Zorg voor rechtszekerheid en (para) fiscale stabiliteit.
3. Wees transparant.
4. Vereenvoudig en verduidelijk waar mogelijk.

Versterking bieden

5. Versterk de sociale rol binnen een werkbaar prudentieel kader.
6. Versterk duurzaam investeren.
7. Werk meer samen op Europees niveau.

PensioPlus anticipeerde al in 2023 op de verkiezingen in 2024, met het "[Politiek Memorandum Verkiezingen 2024](#)". PensioPlus benadrukt hierin dat aanvullende pensioenen een essentieel onderdeel blijven van de pensioenoplossing. Het Memorandum bevat een aantal concrete voorstellen hieromtrent aan de nieuwe federale regering.

Ann Verlinden, ceo van PensioPlus en Marc Van den Bosch, member exco leggen uit waarom PensioPlus zo voluit blijft gaan voor de pensioenen van de 2e pijler.

Ann: Het is de bedoeling dat iedereen van een onbezorgde oude dag kan genieten. Maar dat gaat gepaard met belangrijke uitdagingen en risico's. De druk op de wettelijke pensioenen door de toenemende vergrijzing kent iedereen intussen. Daarnaast zijn er nog factoren als de stijgende overheidsschuld, de immense complexiteit van de regelgeving en de administratieve rompslomp.

Marc: De toekomst van de 2e pijler is uiteraard op politiek vlak zeer belangrijk, maar uiteindelijk draait het allemaal om mensen. Wij vinden dan ook dat ook de burger meegenomen moet worden in dit verhaal. Te veel mensen zijn onvoldoende vertrouwd met de aanvullende pensioenen. We moeten rekening houden met het relatief grote gebrek aan financiële geletterdheid en samen met alle stakeholders bekijken hoe we dit kunnen aanpakken.

Waarom is de 2e pijler dan zo belangrijk voor jullie?

Ann: Het wettelijk pensioen alleen volstaat niet om zorgeloos te leven als gepensioneerde. In België is dat wettelijk pensioen 45% van het laatst verdiende loon. Het Europees gemiddelde ligt met 54% een stuk hoger. Bovendien staat de betaalbaarheid van het wettelijk pensioen onder druk. Wij zijn ervan overtuigd dat de oplossing ligt in de combinatie van een solide wettelijk pensioen met een brede en diepe 2e pijler.

Marc: Ja, het is echt nodig die 2e pijler verder uit te bouwen. Dat is de enige manier om een behoorlijke levensstandaard aan te houden na de pensionering. Bovendien verminder je de risico's door in te zetten op beide pijlers samen. Maar dan moeten meer werknemers beschikken over een aanvullend pensioen met een bijdragepercentage van minstens 3%. Nu heeft 36% van de werknemers geen 2e pijlerpensioen, terwijl 40% van de werknemers dan weer een onvoldoende hoge 2e pijler heeft.

Wat is er nodig om dat te veranderen?

Ann: Verschillende zaken. Er dient een langetermijnvisie te worden ontwikkeld, bijvoorbeeld in het kader van de interprofessionele onderhandelingen, met het oog op het uitwerken van een realistisch groeipad naar een veralgemeende minimumbijdrage van 3% van het brutoloon. Er zou tevens nagedacht kunnen worden omtrent de verdeling van de financieringskost tussen werkgevers en werknemers.

Marc: Misschien is er ook wel inspiratie op te doen uit goede voorbeelden uit het buitenland. Om het aanvullend pensioen verder te democratiseren, en ook toegankelijk te maken voor mensen die momenteel nog niet zijn aangesloten, zou bijvoorbeeld kunnen gekeken worden naar een systeem van automatische aansluiting ("automatic enrolment"). Uiteraard dient dit steeds te gebeuren met respect voor de eigenheden van het Belgische sociaal overlegmodel.

Wat wil PensioPlus vooral bereiken met het Memorandum?

Marc: We willen een globale oefening maken. Een debat ten gronde voeren, met alle betrokken stakeholders, over het volledige pensioensysteem. En zonder de moeilijke vragen uit de weg te gaan. De sociale en financiële houdbaarheid van onze pensioenen moeten op een serene manier besproken kunnen worden. PensioPlus wil daarbij de spreekbuis zijn van de Belgische pensioenfondsen.

Ann: We willen de politiek ook blijven wijzen op het belang van de pensioenfondsen, tegen de achtergrond van het bredere pensioenstelsel. We blijven de boodschap uitdragen dat het absoluut noodzakelijk is de aanvullende pensioenen te verbreden en verdiepen. We willen verderbouwen op de inspanningen die daarvoor al geleverd werden. Alleen zo kunnen we onze lijfspreuk waarmaken: "Smarter together for better pensions".

3.1. Algemene Vergadering: PensioPlus leden	16
3.2. Samenstelling Raad van Bestuur (op 31/12/2023)	24
3.3 Samenstelling Remuneratiecomité (per 31/12/2023)	25
3.4. Secretariaat (per 31/12/2023)	25
3.5. Vertegenwoordiging	26

PENSIOPUS VERTEGENWOORDIGT

3. PensioPlus vertegenwoordigt

PensioPlus is een ledenorganisatie. Ze vertegenwoordigt haar leden bij nationale en internationale instellingen en biedt hun een ruim aanbod van diensten.

3.1. Algemene Vergadering: PensioPlus leden

PensioPlus telt twee soorten leden: de effectieve leden en de toetredende leden. De effectieve leden zijn IBP's of inrichters van een sectoraal pensioenplan. De toetredende leden zijn rechtspersonen of natuurlijke personen die actief zijn in de sector van de 2e pijler, maar die geen IBP of inrichter van een sectoraal pensioenplan zijn. Onder onze leden bevinden zich o.m. asset managers, banken, actuariële en "benefit" consultants, actuarissen, advocatenkantoren, verzekeringsmaatschappijen en andere geïnteresseerden. De toetredende leden hebben geen stemrecht in de Algemene Vergadering en maken geen deel uit van de Raad van Bestuur.

EFFECTIEVE LEDEN A (PENSIOENFONDSEN) EN B (SECTORALE INRICHTERS) PER 31/12/2023

Pensioenfondsen

1. Aanvullende Pensioenen van ING België OFP
2. ABB Industrial Solutions (Belgium) Pension Fund OFP
3. Amonis OFP
4. Bank Degroof Pensioenplan OFP
5. Bayer Agriculture Pension Fund Belgium OFP
6. Bekaert Instelling voor Bedrijfspensioenvoorziening Arbeiders OFP
7. Bekaert Instelling voor Bedrijfspensioenvoorziening OFP
8. Belfius OFP
9. BP Pensioenfonds OFP
10. Cargill Belgium Pension Fund OFP
11. Chevron OFP
12. De IBP Fernand Delory OFP
13. DHL Employee Benefit Fund OFP
14. Elgabel OFP
15. Enerbel OFP
16. Ethias Pension Fund OFP
17. Euroclear Pension Fund OFP
18. ExxonMobil OFP
19. Fonds de Pension DC Banque Degroof Petercam OFP
20. Fonds de Pension Dow Corning OFP
21. Fonds de Pension pour le Personnel Ouvrier de la SA Cimenterie CBR OFP
22. Fonds de Pensions Solvay Belgique OFP
23. Henkel Pension Fund Belgium OFP
24. Honeywell OFP
25. Honeywell Retirement Fund (Belgium) OFP
26. Huntsman Pension Fund OFP
27. Hydralis OFP
28. IBM Belgium OFP
29. IBP Beobank OFP
30. IBP Coca-Cola Enterprises Belgium White-Blue Collars OFP
31. IBP De Lijn OFP
32. IBP Dow België OFP
33. IBP Ineos OFP
34. IBP Ravago OFP
35. IBP Telenet OFP

36. IBP v/d Handel in Brandstoffen OFP
37. IBP van de Ford Ondernemingen in België OFP
38. IBP Water-Link OFP
39. Instelling Voor Bedrijfspensioenvoorziening Brabo OFP
40. IRP de Delta Lloyd Life OFP
41. J & J Pension Fund OFP
42. KBC Pension Fund Service OFP
43. L'Oréal Pensioenfondsfonds OFP
44. Mars Belgium Pensioenfondsfonds OFP
45. Merbel Pensioenfondsfonds OFP
46. Nationale Kas voor Aanvullend Pensioen voor Notarisbedienden OFP
47. Nestlé Europees Pensioenfondsfonds (N.E.P.F.) OFP
48. Nokia Bell Pensioenfondsfonds OFP
49. Ogeo 2 Pension OFP
50. Ogeo Fund OFP
51. Pensio B OFP
52. Pensiobel OFP
53. Pensioenfondsfonds Agfa - Gevaert OFP
54. Pensioenfondsfonds Agoria OFP
55. Pensioenfondsfonds Belgische Werkmaatschappijen van Randstad OFP
56. Pensioenfondsfonds Contractuelen VRT OFP
57. Pensioenfondsfonds InBev - Kaderleden OFP
58. Pensioenfondsfonds Inbev Bedienden en Arbeiders OFP
59. Pensioenfondsfonds KBC OFP
60. Pensioenfondsfonds Limburg Chemie OFP
61. Pensioenfondsfonds Metaal OFP
62. Pensioenfondsfonds Ocean Belgium OFP
63. Pensioenfondsfonds PRO OFP
64. Pensioenfondsfonds Transport en Logistiek (Pensio TL) OFP
65. Pensioenfondsfonds UZ Gent - UGent OFP
66. Pensioenfondsfonds van de Federale Non-Profit/Social-Profitsector OFP
67. Pensioenfondsfonds van de Vlaamse Non-Profit/Social-Profitsector OFP
68. Pensioenkas Tractebel OFP
69. Pension & Co IBP OFP
70. Pensions OFP
71. Powerbel OFP
72. Procter & Gamble Belgium Pension Fund OFP
73. Prolocus OFP
74. Proximus Pensioenfondsfonds OFP
75. Sanofi European Pension Fund OFP

76. Sefoplus OFP
77. Shell Belgium Pension Fund OFP
78. The Bank of New York Mellon Pension Fund OFP
79. TotalEnergies Pension Fund Belgium OFP
80. Towers Watson LifeSight OFP
81. Tupperware Pensioenfonds OFP
82. Unilever Pension Plan OFP
83. United Pensions OFP
84. Vanbreda PensionFund & Beyond OFP
85. Vereniging voor het Pensioenplan van Solutia OFP
86. Vlaams Pensioenfonds OFP
87. Volvo Car Pensioenfonds OFP
88. Volvo Car Voorzorgs- en Risicofonds OFP
89. Volvo Resultatenfonds OFP
90. Voorzorgsfonds Caterpillar Logistics - Bedienden OFP
91. Voorzorgsfonds Caterpillar Logistics - Management OFP
92. Voorzorgsfonds CBR OFP
93. Voorzorgsfonds UCB OFP
94. Voorzorgsfonds van L'Oréal België OFP
95. Voorzorgskas van het Notariaat OFP
96. Voorzorgskas voor advocaten, gerechtsdeurwaarders en andere zelfstandigen OFP

Sectorale inrichters

97. Fonds 2° pijler P.C. 118
98. Fonds voor Bestaanszekerheid van de Bewaking (F.B.Z.B.)
99. Fonds voor bestaanszekerheid voor de stoffering en de houtbewerking
100. Sociaal Fonds Verhuizingen VZW
101. Sociaal Fonds voor de Podiumkunsten van de Vlaamse Gemeenschap VZW
102. Volta FBZ

TOEGETREDEN LEDEN (C-LEDEN) PER 31/12/2023

1. abrdrn Investments Luxembourg NV
2. Achmea Pensioenservices N.V.
3. Allen & Overy (Belgium) LLP
4. Allianz Benelux NV
5. Amundi Asset Management Belgium
6. Arkea Investment Services
7. AXA Investment Management Benelux NV
8. Baillie Gifford Investment Management (Europe) Ltd
9. Bank Nagelmackers NV
10. BDO Advisory
11. BlackRock (Netherlands), Brussels Branch BV
12. BNP Paribas Asset Management France, Belgian branch NV
13. BNP Paribas Branch, Securities Services Business NV
14. Caceis Bank, Belgium Branch
15. Candriam - Belgian branch
16. Capital International Management Company
17. Carmignac Gestion Luxembourg
18. Claeys & Engels Advocaten CVBA
19. CMS DeBacker cvba
20. Degroof Petercam Asset Management
21. Deloitte Bedrijfsrevisoren CVBA
22. DNCA Finance Luxembourg Branch NV
23. DnF Accountants for Pensionfunds CVBA
24. DWS International GmbH, Amsterdam Branch
25. EBCS BVBA
26. Edmond de Rothschild Asset Management (France)
27. EMFEA Consulting NV
28. Eubelius CVBA
29. Euronext Brussels NV

30. Everaert Actuaries NV
31. Finvision Bedrijfsrevisoren BVBA
32. Franklin Templeton International Services S.à r.l.
33. Goldman Sachs Asset Management Belgium BV
34. Grant Thornton Bedrijfsrevisoren CVBA
35. Groupama Asset Management
36. J.P. Morgan Asset Management VBA
37. J.P. Morgan SE, Amsterdam Branch
38. KBC Asset Management NV
39. KPMG Advisory BV
40. Lazard Fund Managers (Ireland) Ltd. Succursale Belge
41. Loyens & Loeff Advocaten BV
42. Lydian CVBA
43. M&G Luxembourg SA Succursale Belge
44. Mercer Belgium NV
45. Muzinich & Co (Ireland) Ltd.
46. Natixis Investment Managers
47. NEXYAN BVBA
48. Ofi Invest Asset Management
49. PriceWaterhouseCoopers Belgium BV
50. QBE Europe NV
51. Robbins Geller Rudman & Dowd LLP (RGRD)
52. Robeco Nederland BV
53. Schroder Investment Management (Europe) - Belgian Branch NV
54. State Street Global Advisors Belgium
55. Stibbe BV
56. T. Rowe Price
57. Tiberghien
58. Tikehau Investment Management
59. Tilia Law
60. UBS Fund Management (Luxembourg) SA, Netherlands Branch
61. Yunity CVBA

NIEUWE LEDEN IN 2023

Volgende leden traden toe tot PensioPlus sinds 31/12/2022:

Type leden/naam	Aantallen
A	3
Towers Watson LifeSight OFP	1
United Pensions OFP	1
Vanbreda PensionFund & Beyond OFP	1
C	6
abrdrn Investments Luxembourg NV	1
Bank Nagelmackers NV	1
BDO Advisory	1
Carmignac Gestion Luxembourg	1
Edmond de Rothschild Asset Management (France)	1
UBS Fund Management (Luxembourg) SA, Netherlands Branch	1
Totaal	9

ONTSLAGEN IN 2023

Sinds 31/12/2022 verlieten volgende organisaties PensioPlus:

Type leden/naam	Aantallen
A	3
Instelling voor Bedrijfsvoorziening Vopak België OFP	1
Liantis Fonds Voor Aanvullend Pensioen OFP	1
Westinghouse Pension Fund Belgium OFP	1
C	5
Aon Belgium BVBA	1
F. Van Lanschot Bankiers NV	1
La Financière de L'Échiquier	1
Vanbreda Risk & Benefits NV	1
Willis Towers Watson Consulting BV	1
Totaal	8

3.2. Samenstelling Raad van Bestuur (op 31/12/2023)

1. Pensiobel OFP	Eric Baeckelandt
2. Nokia Bell Pensioenfonds OFP	Eddy Baeke, Ondervoorzitter
3. J & J Pension Fund OFP	Tanja Bastens
4. Procter & Gamble Belgium Pension Fund OFP	Wouter Borremans
5. Pensioenfonds UZ Gent - UGent OFP	Daisy D'Heuvaert
6. Aanvullende Pensioenen van ING België OFP	Olivier De Deckère
7. Euroclear Pension Fund OFP	Ellen De Laender
8. Pensioenfonds Metaal OFP	Jan De Smet, Voorzitter
9. Bekaert Instelling voor Bedrijfspensioenvoorziening Arbeiders OFP	Henk Debrock
10. Pensio B OFP	Barbara Deroose
11. Fonds de Prévoyance UCB OFP	Isabelle Feuillien
12. Shell Belgium Pension Fund OFP	Tim Goyvaerts
13. Caisse de Pensions Tractebel OFP	Inès Horwart, Ondervoorzitter
14. Fonds 2° pijler P.C. 118	Hélène Huyghe
15. Proximus Pensioenfonds OFP	Vincent Lantin
16. Unilever Pension Plan OFP	Sylvianne Loones
17. Amonis OFP	Tom Mergaerts
18. Prolocus OFP	Peter Sommen
19. Fonds de Sécurité d'Existence du Gardiennage (F.S.E.G.)	Serge Symens
20. Pensioenfonds KBC OFP	Luc Vanbriel
21. Pensioenfonds van de Federale Non-Profit/Social-Profitsector OFP	Johan Vanbuylen
22. Fonds de Pensions Solvay Belgique OFP	Marie-Christine Vervier
23. ExxonMobil OFP	Nicolien Westra

3.3 Samenstelling Remuneratiecomité (per 31/12/2023)

1.	Nokia Bell Pensioenfonds OFP	Eddy Baeke
2.	Pensioenfonds UZ Gent - UGent OFP	Daisy D'Heuvaert
3.	Pensioenfonds Metaal OFP	Jan De Smet, Voorzitter
4.	Caisse de Pensions Tractebel OFP	Inès Horwart

3.4. Secretariaat (per 31/12/2023)

De leden van het secretariaat verzekeren de dagdagelijkse werking van de vereniging en dienstverlening naar de leden toe. Het secretariaat staat in voor de organisatie van de activiteiten in uitvoering van de missie van de vereniging en vertegenwoordigt de sector bij de overheid en de diverse instanties.

Op 31/12/2023 was het secretariaat als volgt samengesteld:

1.	Verlinden Ann	CEO
2.	Van den Bosch Marc	Member of the executive committee
3.	Grimaldi Gaetano	Senior Advisor
4.	Van Impe Marnik	Senior Advisor
5.	Bailly Valérie	Communication Event & Website Coordinator
6.	Puttemans Ann	Office Manager

3.5. Vertegenwoordiging

PensioPlus is vertegenwoordigd bij diverse instanties en commissies en wordt algemeen erkend als de representatieve woordvoerder van de sector. Op Europees niveau onderhoudt PensioPlus tevens nauwe contacten met de Europese beroepsverenigingen.

PENSIONSEUROPE

PensioPlus is lid van PensionsEurope en neemt deel aan de diverse vergaderingen van deze organisatie. PensioPlus werd in september 2022 benoemd als A-lid en neemt naast de Algemene Vergadering voortaan dus ook deel aan de Raden van Bestuur. In de loop van 2023 nam Jerry Moriarty, vertegenwoordiger van de IAPF (Irish Association of Pension Funds), het voorzitterschap op van PensionsEurope. In de rand van deze voorzitterswissel heeft Ann Verlinden als vertegenwoordiger van PensioPlus samen met Klaus Stieffermann, vertegenwoordiger van ABA (Arbeitsgemeinschaft betriebliche Altersversorgung), het vicevoorzitterschap opgenomen.

PensionsEurope werd opgericht o.a. vanuit de nationale verenigingen van pensioenfondsen die actief zijn in de 2e pijler van de beroepsgebonden aanvullende pensioenen verstrekt ten gunste van zowel werknemers als zelfstandigen.

PensionsEurope volgt alle Europese en internationale initiatieven op die pensioenen beïnvloeden, waaronder alles rond onder andere het Europese pensioenbeleid, het governancebeleid, IORP II en als onderdeel daarvan de stress tests, Solvency II, de initiatieven rond de Capital Market Union en langetermijnfinanciering, de regulering van financiële markten, taxatie en audit, dossiers rond duurzaam beleggen en verdedigt zij de belangen van de IBP's ten aanzien van alle Europese instanties.

Naast vele andere Europese dossiers zette PensionsEurope in 2023 fors in op de EIOPA-consultatie aangaande de IORP II-review, de Europese rapporteringsvereisten, de regelgeving rond sustainable finance en de dossiers rond de DORA- en de FIDA³-regelgeving.

In de rand van het Belgisch voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie zal PensioPlus de jaarlijkse PensionsEurope conferentie 2024 in Brussel co-organiseren.

---

3 Financial Data Access

AEIP (ASSOCIATION EUROPÉENNE DES INSTITUTIONS PARITAIRES)

PensioPlus is als A-lid vertegenwoordigd in de Raad van Bestuur en de Algemene Vergadering van AEIP.

AEIP heeft als hoofddoelstelling het “op Europees niveau bevorderen van het paritaire beheer van de sociale bescherming”. PensioPlus neemt deel aan diverse vergaderingen van AEIP, met name aan de technische commissies, de zogenaamde “Commissions I en II” die de pensioenplannen en hun financiering behandelen.

AEIP volgt alle relevante Europese dossiers op en via AEIP worden de belangen van de paritaire instellingen en IBP's ten aanzien van de Europese instanties te verdedigd.

Voor AEIP lag in 2023 de focus op de EIOPA-consultatie aangaande de IORP II-review, de regelgeving in het kader van sustainable finance, de DORA- en de FIDA-regelgeving.

VBO (VERBOND VAN BELGISCHE ONDERNEMINGEN)

Als lid van het VBO volgt PensioPlus de activiteiten in de verschillende commissies op (Sociale, Fiscale en Juridische Commissie) en participeert ze in de werkgroepen indien er relevante onderwerpen voor de sector op de agenda staan.

AMCHAM (AMERICAN CHAMBER OF COMMERCE IN BELGIUM)

Als lid van AmCham volgt PensioPlus haar werkzaamheden op en neemt ze deel aan de voor de leden van PensioPlus relevante activiteiten.

COMMISSIE VOOR AANVULLENDE PENSIOENEN

De Commissie voor Aanvullende Pensioenen (afgekort CAP) is een adviesorgaan ingesteld door de WAP met als opdracht advies te verstrekken over de uitvoeringsbesluiten van de WAP en overleg te plegen over alle toepassingsvragen van de wet. De CAP kan uit eigen beweging adviezen geven over alle problemen inzake de toepassing van de WAP en haar uitvoeringsbesluiten.

PensioPlus is vertegenwoordigd in de CAP.

In 2023 bracht de CAP geen advies uit maar hield ze een aantal informatieve vergaderingen rond thema's zoals: de nieuwe transparantiewetgeving (uitdagingen, aandachtspunten, uitstel), de klachtenbehandeling, sustainable finance, het tweejaarlijkse verslag over het aanvullend pensioen werknemers en DORA.

COMMISSIE VOOR DE AANVULLENDE PENSIOENEN VOOR ZELFSTANDIGEN

De opdracht van de Commissie voor de Aanvullende Pensioenen voor Zelfstandigen (CAPZ) bestaat in het verstrekken van advies over de uitvoeringsbesluiten van de wetten inzake aanvullende pensioenen voor zelfstandigen (WAPZ, WAPBL en WAPZNP) en in het overleggen omtrent alle toepassingsvragen in dit kader.

PensioPlus is vertegenwoordigd in de Commissie voor de Aanvullende Pensioenen voor Zelfstandigen.

SIGEDIS

Sigedis is een publieke vereniging zonder winstoogmerk die in 2006 is opgericht door instellingen van sociale zekerheid. Ze biedt als one-stop-data-source end-to-end oplossingen aan voor iedereen met databehoeften op het vlak van persoonsidentificatie, loopbaan, en pensioen.

Daarnaast ondersteunt zij de instellingen van de sociale zekerheid, de FOD Financiën en de FSMA in het uitvoeren van hun respectievelijke opdrachten door hen de nodige gegevens ter beschikking te stellen voor het uitvoeren van hun taken.

Sigedis beheert de databank aanvullende pensioenen (DB2P). Deze databank verzamelt de gegevens met betrekking tot de opgebouwde rechten door werknemers, zelfstandigen en bedrijfsleider in het kader van de 2e pijlerpensioenen. Deze gegevens werden ook geïntegreerd in "mypension.be" waardoor de burger sinds 2016 online toegang heeft tot zijn opgebouwde rechten in de 2e pijler. In het kader van deze DB2P-activiteiten is PensioPlus vertegenwoordigd zowel in het Sigedis Begeleidingscomité als in de Technische werkgroep DB2P.

In 2023 focuste Sigedis zich voornamelijk op de voorbereiding van de nieuwe transparantiewet en het nieuwe pensioenoverzicht.

4.1. Overzicht van de sector	36
4.1.1. Evolutie van de sector in globalo	36
4.1.2. Evolutie van de (multi-)ondernemingspensioenfondsen	37
4.1.3. Evolutie van de sectorale pensioenfondsen	38
4.1.4. Evolutie van de pan-Europese pensioenfondsen in België	39
4.2. Rendementen sector	40
4.2.1. Rendement in 2023	40
4.2.2. Rendementen bekeken op lange termijn	40
4.3. De soliditeit van de sector	43
4.4. Enkele cijfers van de 2e pijler	44

DE AANVULLENDE PENSIOENEN IN CIJFERS

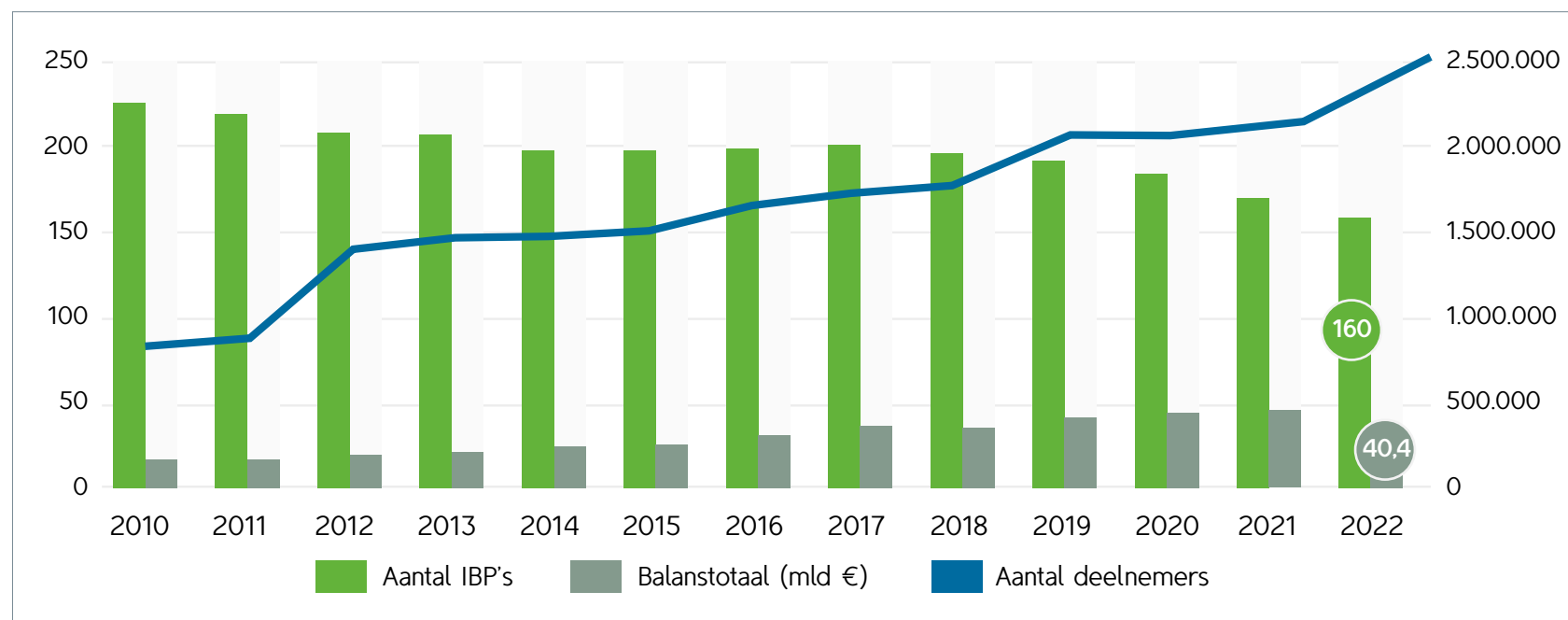
4. De aanvullende pensioenen in cijfers

De Belgische IBP's beheerden per 31/12/2022 samen 40,4 miljard EUR voor in totaal 2.425.329 deelnemers. De leden van PensioPlus vertegenwoordigen meer dan 90% van de sector (in termen van beheerde activa).

2023 luidde een periode van herstel en relatieve stabiliteit in, na een moeilijk 2022. Het gemiddeld rendement was met 9,8% opnieuw positief. Het gemiddeld langetermijnrendement over een periode van 39 jaar bedraagt nominaal 6,2%. Na aftrek van inflatie komt dit neer op een reëel rendement van 3,9%.

4.1. Overzicht van de sector⁴

4.1.1. Evolutie van de sector in globo

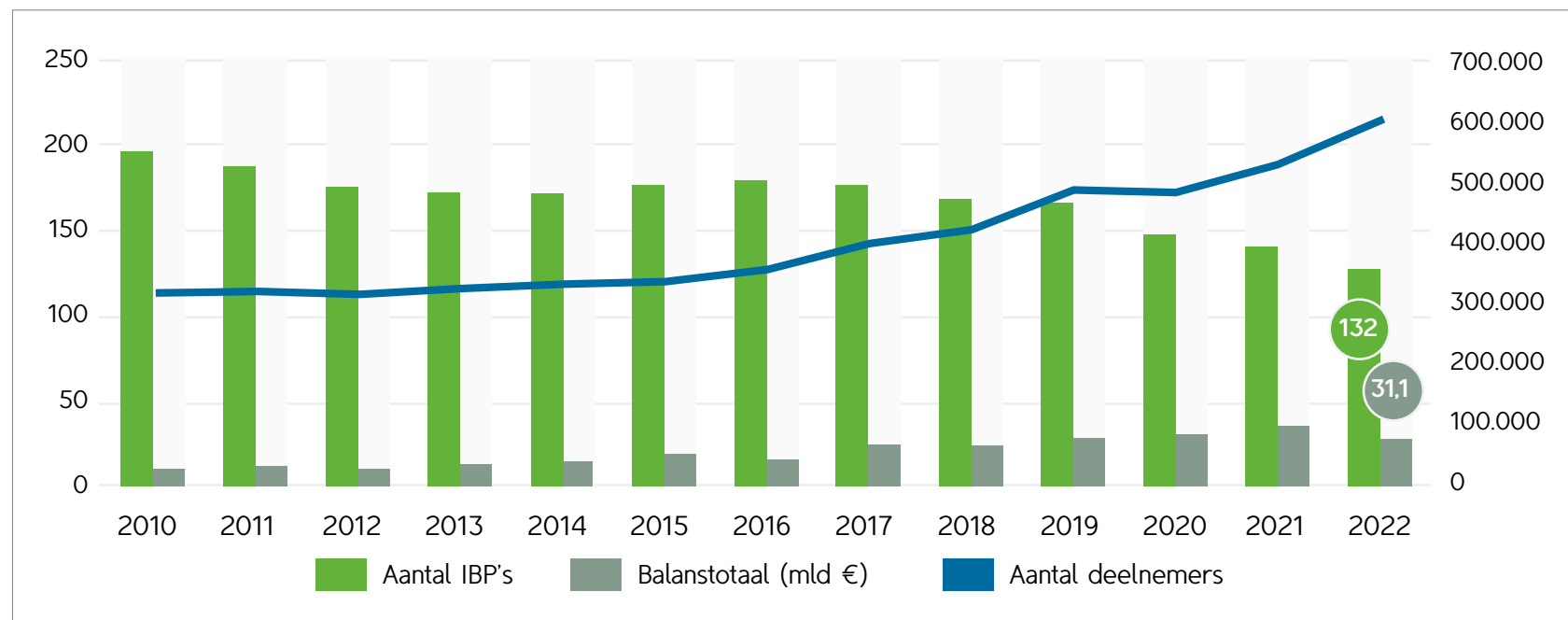

De sector groeit zowel in termen van balanstotaal als van aantal aangeslotenen: beide zijn de afgelopen 10 jaar meer dan verdubbeld. In omvang groeiden de pensioenfondsen van 16 miljard EUR in 2010 naar 40,4 miljard eind 2022, terwijl het aantal aangeslotenen steeg van 857.875 in 2010 naar 2.425.329 in 2022. De reeds ingezette consolidatiebeweging binnen de

sector zet zich voort: eind 2022 waren er 160 IBP's ten opzichte van 169 eind 2021. Omwille van toegenomen complexiteit in de prudentiële reglementering voor IBP's wordt er uitgekeken naar nieuwe organisatievormen zoals de multi-ondernemingsfondsen zonder economische banden met het oog op het realiseren van schaalvoordelen.

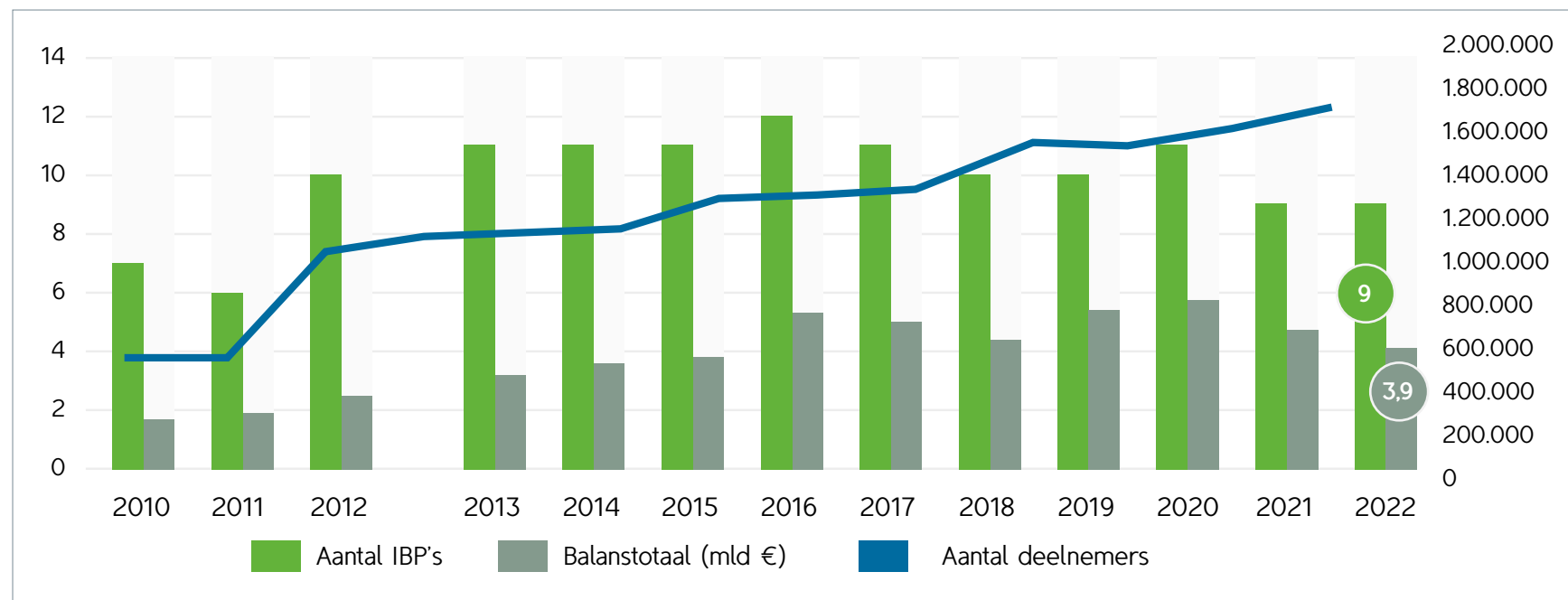
⁴ Cijfers op basis van de jaarlijkse statistieken van de verrichtingen van de IBP's zoals gepubliceerd door de FSMA: FSMA sectoroverzicht 2022.

4.1.2. Evolutie van de (multi-)ondernemingspensioenfondsen

De voormelde consolidatiebeweging situeert zich voornamelijk binnen de mono-ondernemingspensioenfondsen die overstappen naar multi-ondernemingsfondsen (zonder banden) met het oog op het realiseren van schaalvoordelen. Het balanstotaal bedroeg eind 2022 in totaal 31,1 miljard EUR voor 637.671 deelnemers.

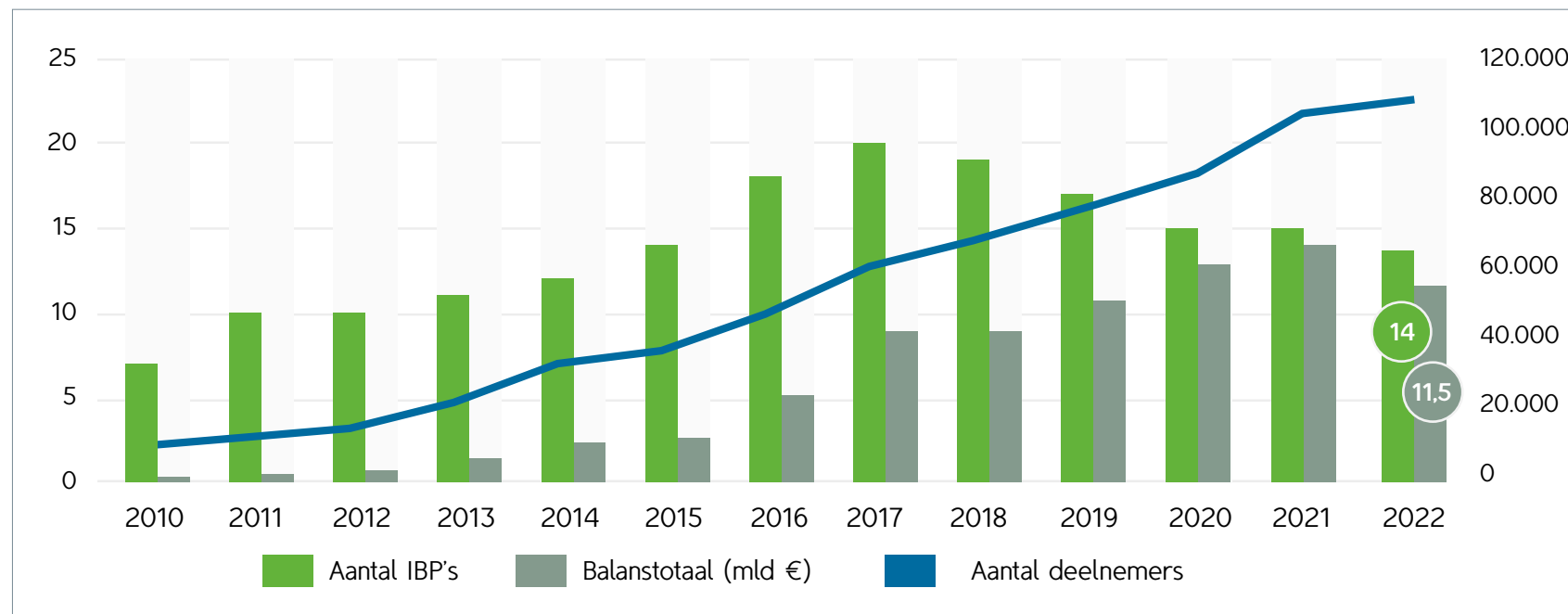
4.1.3. Evolutie van de sectorale pensioenfondsen

De democratisering van de 2e pijler verloopt voornamelijk via de sectorale pensioenfondsen. Zo waren er eind 2022 meer dan 1,6 miljoen aangeslotenen in sectorale pensioenfondsen. De omvang van de in dit kader opgebouwde reserves blijft echter relatief bescheiden (met een balanstotaal van 3,9 miljard EUR). De nood aan een verdere verdieping van de sectorplannen blijft met andere woorden groot.

4.1.4. Evolutie van de pan-Europese pensioenfondsen in België

Eind 2022 waren er 14 in België gevestigde pan-Europese pensioenfondsen. Hun balanstotaal daalde met 18% ten opzichte van 2021 tot een totaal van 11,5 miljard EUR. Het aantal aangesloten blijft wel stijgen, met een totaal van 109.808 deelnemers einde 2022.

4.2. Rendementen sector⁵

4.2.1. Rendement in 2023

De pensioenfondsen behaalden gedurende 2023 een gemiddelde return van 9,8%. Eind 2023 investeerden de Belgische pensioenfondsen gemiddeld 36% in aandelen, 50% in obligaties, 3% in vastgoed, 3% in liquiditeiten en 8% in verschillende alternatieve categorieën activa.

4.2.2. Rendementen bekeken op lange termijn

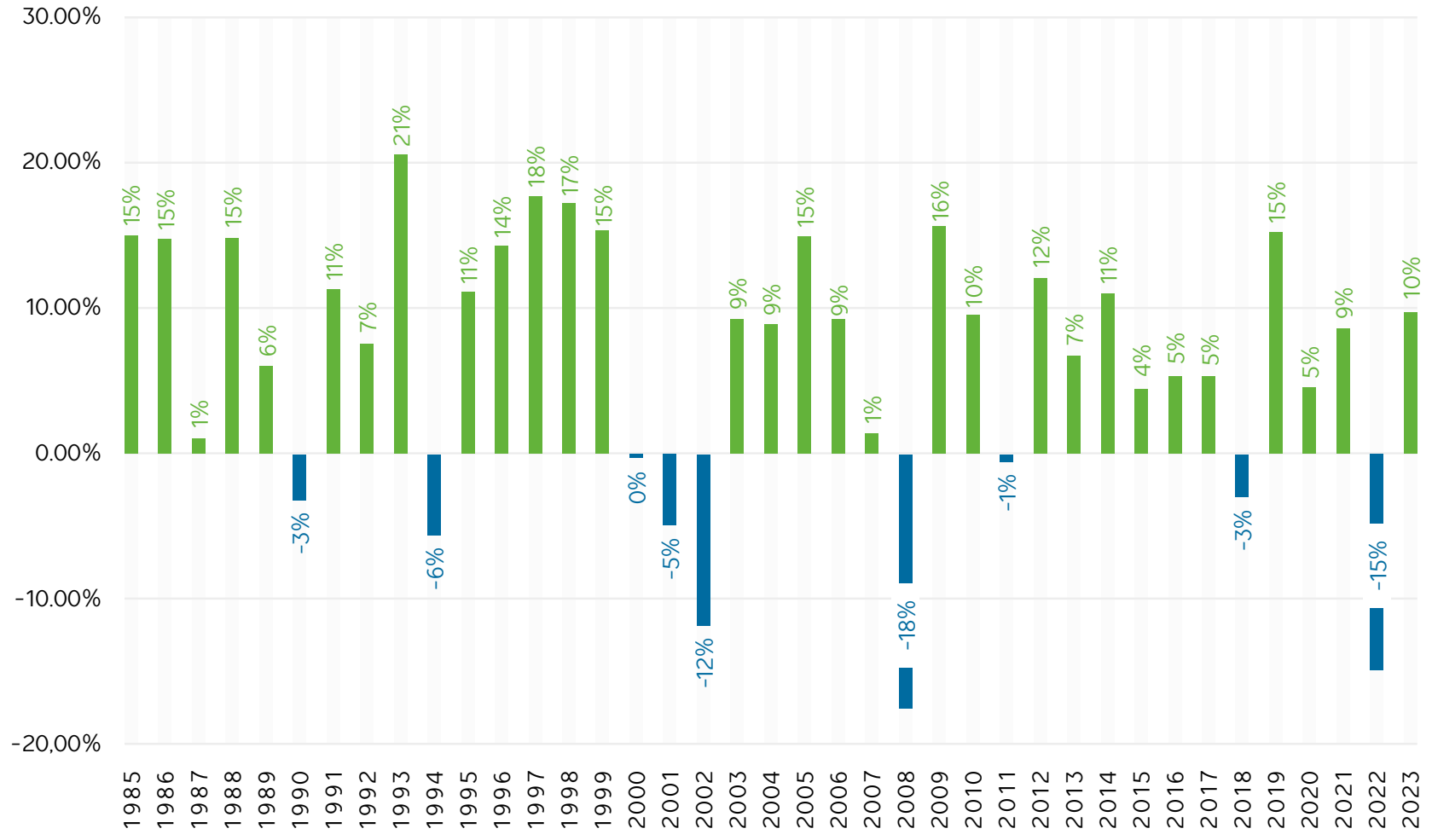

Pensioenfondsen zijn in de eerste plaats langetermijnbeleggers waardoor kortetermijnrendementen minder relevant zijn voor de sector. Over een periode van 39 jaar behalen de pensioenfondsen een reëel jaarlijks rendement na inflatie van 3,9%. 100 EUR in 1985 is thans in reële termen 431 EUR geworden (hetgeen overeenstemt met ongeveer 1.034 EUR in nominale termen).

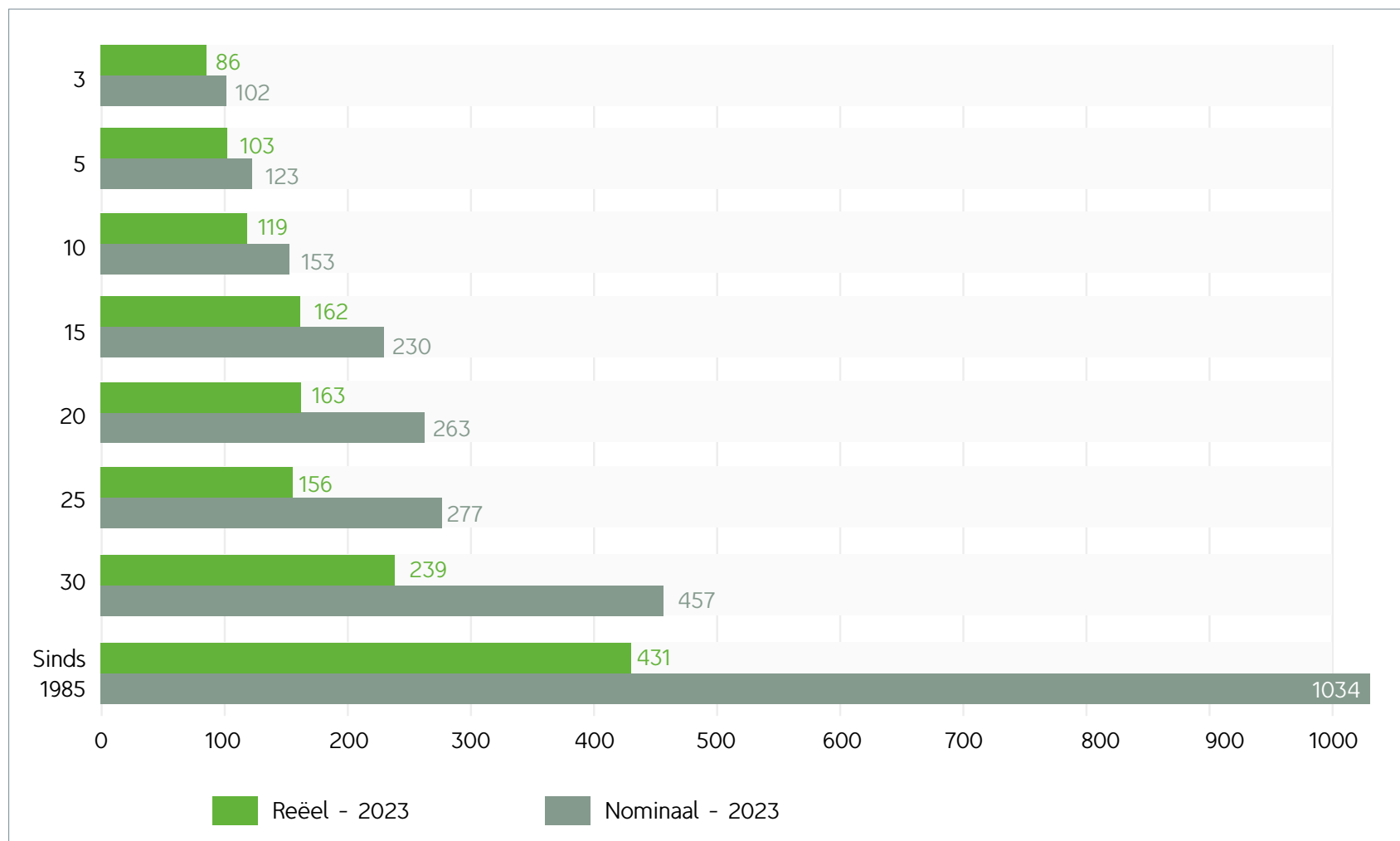
---

⁵ Cijfers op basis van de voorlopige financiële enquête georganiseerd door PensioPlus.

Rendementen sinds 1985

De waarde van 100 EUR

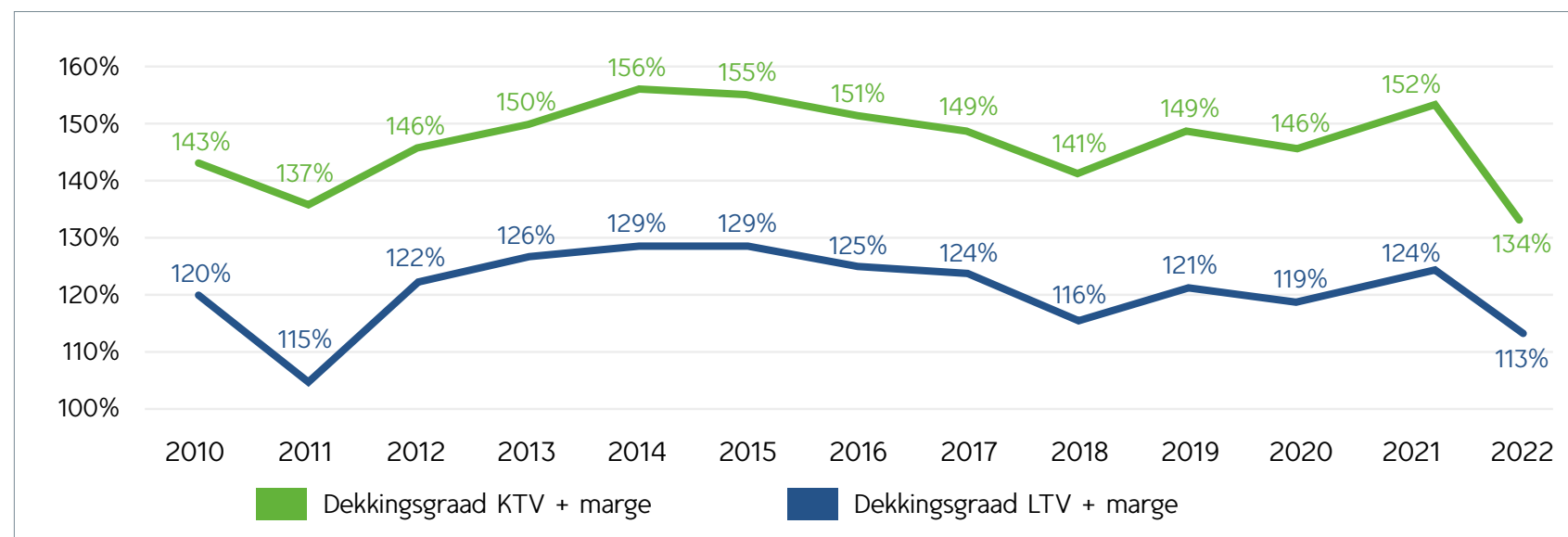

4.3. De soliditeit van de sector ⁶

Zoals eerder vermeld, behaalden de Belgische pensioenfondsen in 2023 een gemiddeld rendement van 9,8%. De gemiddelde dekkinggraad van de sector heeft mede hierdoor een gestaag herstel ingezet gedurende het eerste semester van dit jaar. Deze evolutie werd verder ondersteund door de herstelmaatregelen die een niet onbelangrijk aantal pensioenfondsen heeft genomen

om de veiligheidsbuffers terug op peil te brengen na de uiterst uitdagende omstandigheden op de financiële markten in 2022. Pensioenfondsen blijken dus wel degelijk een robuuste partner in de financiering en het beheer van de aanvullende pensioenen, ook wanneer ze geconfronteerd worden met moeilijke marktomstandigheden.

Funding ratio

⁶ Bron: FSMA sectoroverzicht 2022.

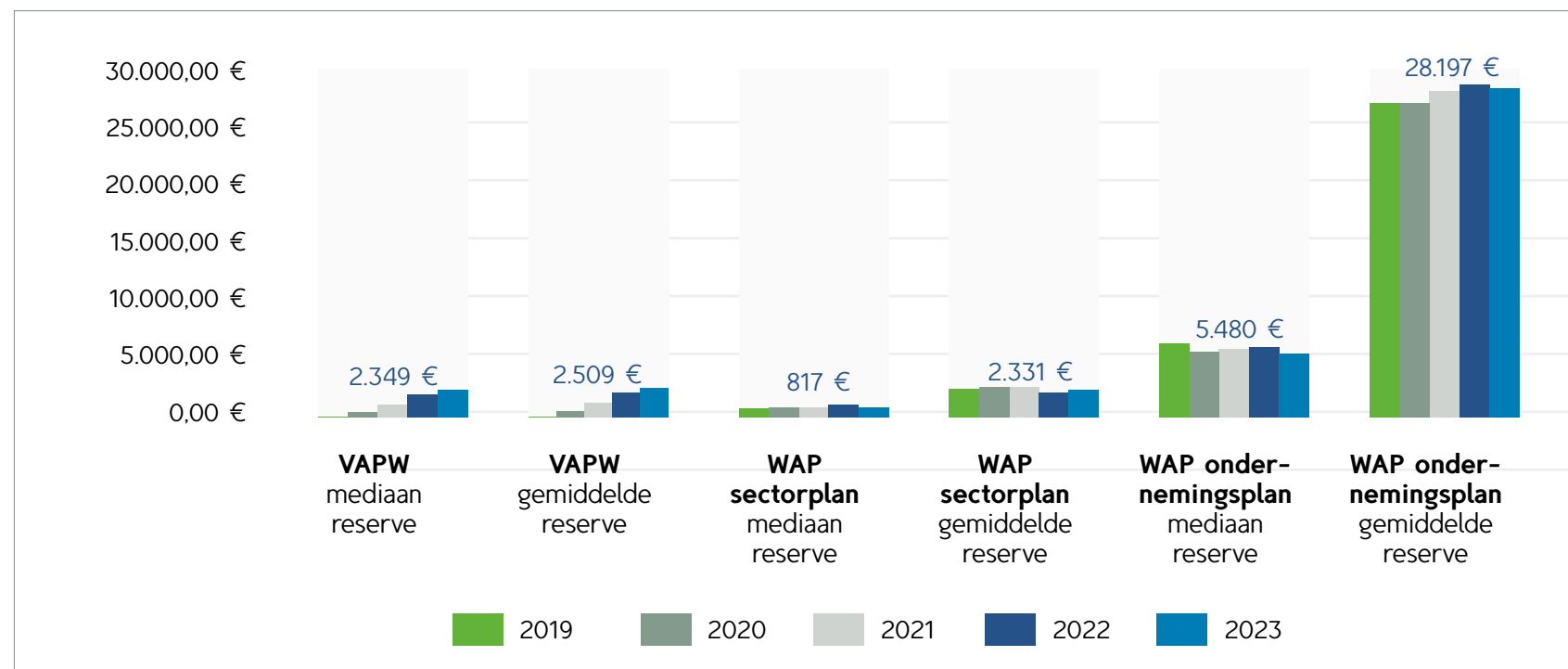

4.4. Enkele cijfers van de 2e pijler

Per 1 januari 2023 waren er in totaal 4.345.731 aangeslotenen binnen de 2e pijler met een totaal van 104.469.182.826,43 EUR aan opgebouwde pensioenreserves⁷.

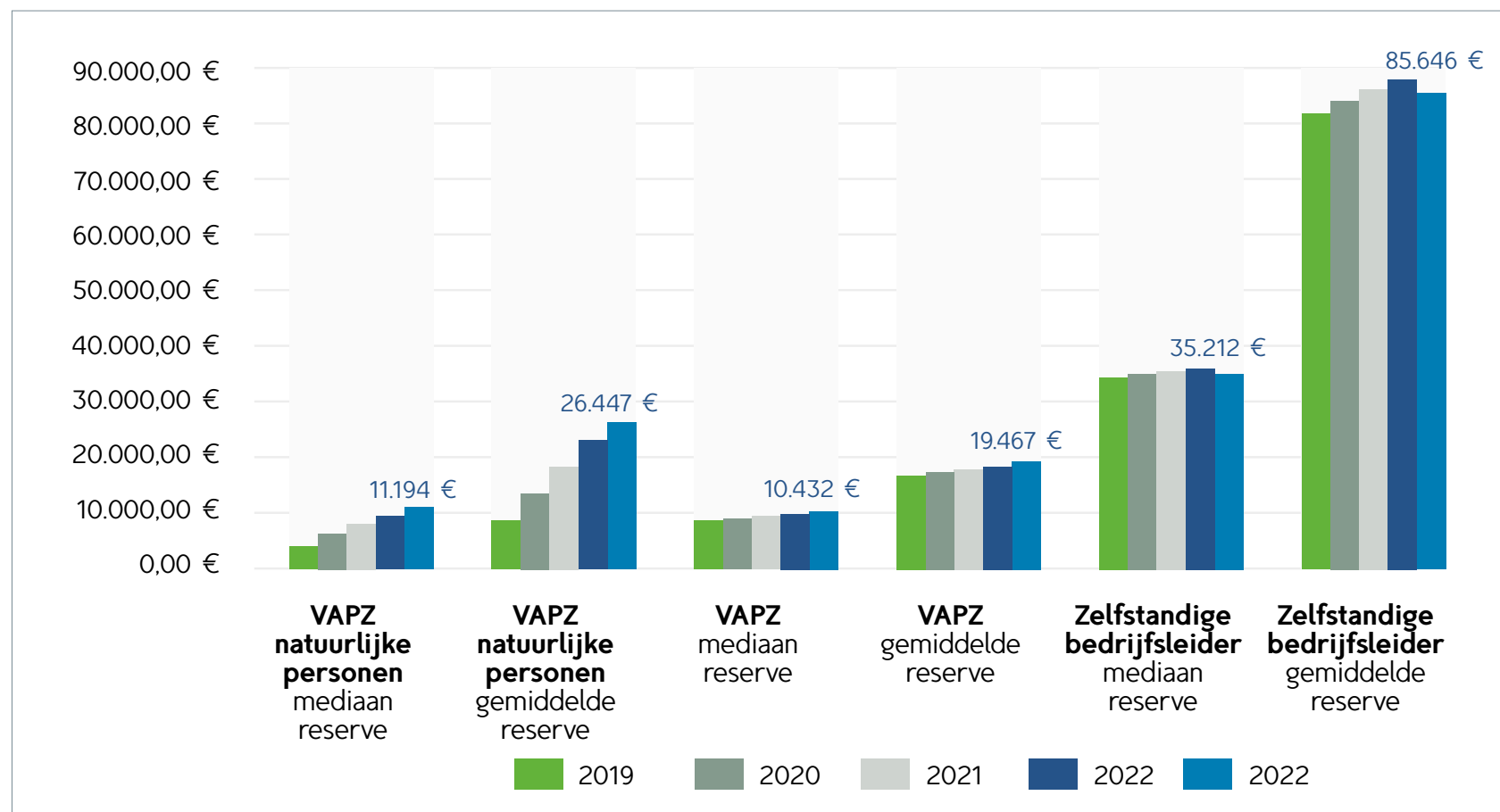
Zoals blijkt uit onderstaande grafiek blijven er grote verschillen naargelang het sociaal statuut van de aangeslotenen en bestaat er een werkelijke nood aan een verdere verdieping van de 2e pijler.

Verworven reserve - gemiddelde en mediaan werknemers

⁷ Cijfers op basis van het sectoroverzicht 'De tweede pensioenpijler in beeld - 2022' zoals gepubliceerd door de FSMA.

Verworven reserve - gemiddelde en mediaan zelfstandigen

Aanvullende pensioenen zijn een essentieel onderdeel van de pensioenoplossing

---

De 2e pijler heeft zijn plaats in het Belgisch pensioenbestel en is noodzakelijk om te zorgen voor een adequaat pensioen voor iedereen. Het wettelijk pensioen staat vandaag onder druk; demografisch evolueren we naar een situatie waarin steeds minder actieven bijdragen voor de gepensioneerden en omwille van de vergrijzing zal de toekomstige pensioenfactuur nog verder toenemen. De tandem van repartitie in de 1e pijler enerzijds en kapitalisatie in de 2e pijler anderzijds, is dan ook een noodzaak opdat elke toekomstige gepensioneerde van een onbezorgde oude dag kan genieten.

PensioPlus wil, in samenspraak met alle stakeholders, verder vorm geven aan een “en-enverhaal” dat een solide wettelijk pensioen combineert en aanvult met een brede en diepe 2e pijler.

5.1 Wetgeving	48
5.2 Fiscaliteit	50
5.3 Circulaires, mededelingen, publicaties en consultaties van de FSMA	53
5.4 Commissie voor aanvullende pensioenen	56
5.5 Sigedis	58
5.6 Overige actualiteit België	60
5.7 Europa	64

PENSIOPUS VOLGT HET WETTELIJK EN REGLEMENTAIR KADER OP DE VOET

5. PensioPlus volgt het wettelijk en reglementair kader op de voet

PensioPlus volgt zowel de Belgische als de Europese actualiteit rond aanvullende pensioenen van nabij op . Samen met haar leden formuleert PensioPlus de nodige standpunten hierover en brengt ze die onder de aandacht van haar leden, alsook van verschillende nationale en internationale organisaties en van beleidsmakers.

5.1 Wetgeving

Hierna vindt u een overzicht van de voornaamste regelgevende wijzigingen in 2023 op het vlak van aanvullende pensioenen en IBP's.

5.1.1 Transparantiewet

Op 2 februari 2023 werd de Transparantiewet⁸ gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad. De wet wil de transparantie in het kader van de 2e pensioenpijler versterken, zowel op het niveau van het pensioenoverzicht (zijnde de opvolger van de pensioenfiche) als op het vlak van mypension.be. Via kwaliteitsvolle pensioencommunicatie wil men de burger een duidelijker inzicht laten verwerven in het aanvullend pensioen dat hij later mag verwachten om aldus het vertrouwen in de 2e pijler én het pensioenstelsel in het algemeen te verhogen.

Alle pensioeninstellingen zullen voortaan onderworpen worden aan dezelfde spelregels. Daardoor zal een aangeslotene dezelfde informatie ontvangen ongeacht of zijn pensioenplan ondergebracht is bij een pensioenfonds, dan wel bij een verzekeraar.

De wet voorziet verder een versterkte rol voor Sigedis en mypension.be, o.m. door bepaalde “push” communicaties toe te vertrouwen aan Sigedis alsook door mypension.be beschikbaar te stellen als portaal voor informatie aan aangeslotenen. Op deze manier streeft de wet een beperking van de beheerkosten voor de pensioeninstellingen na. Met ditzelfde doel voor ogen, voert de wet tenslotte een aantal administratieve vereenvoudigingen in waartoe werd opgeroepen in adviezen van respectievelijk de Commissie voor Aanvullende Pensioenen en de Commissie voor de Aanvullende Pensioenen voor Zelfstandigen.

⁸ Wet van 26 december 2022 tot wijziging van verscheidene bepalingen ter versterking van de transparantie in het kader van de tweede pensioenpijler

Tijdens de voorbereidende werken op de implementatie van de transparantiewetgeving, stelde men vast dat de vooropgestelde termijnen te optimistisch bleken. PensioPlus, Sigedis en Assuralia ondernamen daarom gezamenlijk actie door te pleiten voor een uitstel van de inwerkingtreding.

Dat leidde tot het indienen van een meerderheidsamendement op het wetsvoorstel houdende diverse bepalingen inzake pensioenen. Dit meerderheidsamendement werd door de plenaire vergadering aangenomen. De wet houdende diverse bepalingen inzake pensioenen werd gepubliceerd op 22 december 2022.

Hierdoor werd volgend uitstel van inwerkingtreding bekomen:

- tot 1 januari 2025: alle bepalingen aangaande het betalingsproces.
- tot 1 januari 2026: alle bepalingen aangaande het pensioenoverzicht; alle bepalingen aangaande het aansluitingsdocument; alle bepalingen aangaande de informatie voor aangeslotenen en pensioengerechtigden.
- tot 1 januari 2027: alle bepalingen aangaande het transparantieverlag.

5.1.2 Hervorming ZIV-bijdrage

Gepensioneerden die naast hun wettelijk pensioen ook een klein aanvullend pensioen ontvangen betalen in bepaalde gevallen na verloop van tijd meer aan extra ZIV-bijdragen dan het bedrag van hun pensioenkapitaal.

In 2022 formuleerde de NAR hier een advies over. PensioPlus en een aantal leden-sectorale pensioenfondsen gaven input voor dit advies. De Raad schoof in haar advies een actualisatie van de omzettingscoëfficiënten naar voor. Dit werd uiteindelijk bewerkstelligd in een KB van 11 december 2023⁹.

Praktisch gezien actualiseert het besluit de coëfficiënten door te voorzien dat de fictieve rente slechts ten belope van 53,22% in aanmerking wordt genomen voor de berekening van de verschuldigde inhouding.

De nieuwe regels gingen in op 1 januari 2024 en gelden zowel voor nieuwe als lopende pensioenen.

⁹ Koninklijk Besluit van 11 december 2023 tot wijziging van artikel 5 van het koninklijk besluit van 8 december 2013 tot uitvoering van artikelen 4 en 13 van de wet van 13 maart 2013 tot hervorming van de inhouding van 3,55 % ten gunste van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en de solidariteitsbijdrage verricht op de pensioenen.

5.2 Fiscaliteit

5.2.1 Eerste fase van de bredere fiscale hervorming?

Begin maart 2023 trad minister Van Peteghem naar buiten met zijn plan voor een 1ste fase van een bredere fiscale hervorming. Dit plan lag in het verlengde van het in het regeerakkoord voorziene streven om te komen tot een moderner, eenvoudiger en meer rechtvaardig en neutraal belastingstelsel, de Algemene Visienota van professor Delanote van de Ugent en de Blauwdruk van minister van Peteghem.

Ook op het vlak van de aanvullende pensioenen werden in het plan een aantal concrete voorstellen geformuleerd. Het belangrijkste betrof de afschaffing van de zogenaamde “80%-grens”. De aftreklimiet inzake aanvullende pensioenbijdragen zou dan voortaan bepaald worden door jaarlijks een bepaald percentage toe te passen op de bezoldiging.

PensioPlus heeft samen met Assuralia een aantal bemerkingen op dit voorstel geformuleerd en in detail besproken met het kabinet van minister van Peteghem. De filosofie van de 2e pijler moet volgens PensioPlus erin blijven bestaan dat elke werknemer en zelfstandige een gepaste vervangingsgraad (pensioen/laatste bezoldiging) kan opbouwen als aanvulling op het (begrensd) wettelijk pensioen.

Hoewel de nieuwe voorgestelde regel eenvoudig leek, rezen er toch heel wat vragen en aandachtspunten omtrent de toepassing ervan in de praktijk. Dit alles zou voor de bestaande regelingen tot complexe situaties hebben geleid, niet in het minst voor de Defined Benefit-plannen.

PensioPlus en Assuralia hebben daarom een alternatief voorstel tot berekening van de “80%-grens” uitgewerkt. Dit voorstel zorgt voor een eenduidige en makkelijk controleerbare regel die toepassingsproblemen en complexiteit vermijdt. Zij is ook op

eenzelfde wijze toepasbaar op elk type pensioenplan (defined benefit, defined contribution en cash balance).

Uiteindelijk werd er geen politiek akkoord gevonden om de bredere fiscale hervorming door te voeren. Er werden dus geen wijzigingen aangebracht aan de 80%-grens. PensioPlus blijft evenwel pleiten voor haar alternatieve berekeningswijze teneinde een einde te maken aan de huidige toepassingsproblemen.

5.2.2 Lijst (niet-)gelijkgestelde periodes 'effectief actief' uitgebreid

Mits aan bepaalde voorwaarden voldaan is, kunnen pensioenkapitalen genieten van een fiscaal gunstregime.

Voor de toepassing van dit gunstregime is vereist dat het pensioenkapitaal ten vroegste wordt opgenomen bij het bereiken van de wettelijke pensioenleeftijd of van de leeftijd waarop de betrokkene een volledige loopbaan heeft gepresteerd, voor zover men tot die leeftijd effectief actief is gebleven gedurende de volledige referentieperiode van 3 jaar voorafgaand aan deze datum.

Voor werknemers veronderstelt de notie 'effectief actief' dat men in principe effectief nog een beroepsactiviteit moet hebben uitgeoefend. Zelfstandigen dienen dan weer onafgebroken aangesloten te zijn geweest bij een sociaal verzekeringsfonds en hun sociale bijdragen in hoofdberoep te hebben betaald.

Op dit principe bestaan evenwel een aantal uitzonderingen; omwille van sociale redenen aanvaardt de fiscus dat bepaalde periodes van inactiviteit of van mindere activiteit worden gelijkgesteld met periodes van activiteit.

In een circulaire van begin oktober 2023 breidde de fiscale administratie de lijst van inactiviteitsperiodes die gelijkgesteld worden met effectieve tewerkstelling voor de toepassing van het gunsttarief van 10% voor pensioenkapitalen uit.

Volgende periodes werden toegevoegd of verduidelijkt:

- Perioden aangepaste beschikbaarheid voor oudere werklozen.
- Perioden van tijdelijke werkloosheid wegens overmacht of op grond van economische oorzaken, mits naleving van alle voorwaarden.

- Voor perioden gedekt door een opzeggingsvergoeding of ontslagcompensatievergoeding wordt verduidelijkt dat deze gelijkgesteld kunnen worden, zelfs zonder dat betrokkene als werkzoekende is ingeschreven en beschikbaar is voor de arbeidsmarkt. Weliswaar kan de periode van uitsluiting van werkloosheidsuitkering omwille van de niet-naleving van de vervroegde inschrijvingsplicht als werkzoekende niet worden gelijkgesteld.
- Voor perioden gedekt door de wettelijke ziekte- of invaliditeitsuitkeringen wordt niet langer vereist de arbeidsongeschiktheid niet de beëindiging van de arbeidsovereenkomst tot gevolg heeft. Voortaan volstaat het dat men bij de aanvang van de arbeidsongeschiktheid het statuut van werknemer had.
- Perioden van verlof voor bijstand of verzorging van een zwaar ziek gezins- of familielid, alsook voor mantelzorg worden voortaan gelijkgesteld.
- Zelfstandigen die zich tijdelijk in een moeilijke financiële of economische situatie bevinden waardoor zij hun sociale bijdragen niet meer kunnen betalen, kunnen een vrijstelling of uitstel van betaling van sociale bijdrage vragen. Wanneer de zelfstandige

het bewijs kan leveren dat hij gedurende de referentieperiode effectief actief is gebleven als zelfstandige, dan kan hij alsnog aanspraak maken op het gunstig fiscaal regime.

Ook de lijst van niet-gelijkgestelde periodes werd aangevuld in dezelfde circulaire:

- Perioden waarin de oudere werkloze de (oude) maxi-vrijstelling voor oudere werklozen genoot en vrijgesteld is geweest van de verplichtingen van aangepaste beschikbaarheid, dan wel uitgesloten is geweest van het recht op werkloosheidsuitkeringen.
- Perioden van tewerkstelling in het kader van een flexijob.
- Deeltijdse arbeid die minder dan de helft van een voltijdse betrekking bedraagt.
- Specifiek voor zelfstandigen wordt verduidelijkt dat vervroegde pensionering vóór het bereiken van de leeftijd waarop men een volledige loopbaan heeft, niet in aanmerking komt. Zelfs niet als bijvoorbeeld de pensioenrechten gedurende de volledige referentieperiode van 3 jaar worden geschorst om als uitzendkracht terug aan de slag te gaan tot de wettelijke pensioenleeftijd of de leeftijd waarop men een volledige loopbaan heeft.

5.3 Circulaires, mededelingen, publicaties en consultaties van de FSMA

5.3.1 Webinar Own Risk Assessment (ORA)

Bij de beoordeling van de ORA-verslagen, erkende de FSMA de grote inspanning die de sector voor de eerste ORA-oefening leverde. Zo werden de bestuurders betrokken bij het tot stand komen van de ORA via onder andere interviews, workshops en de identificatie en de beoordeling van risico's, ... Uitgebreide risicoanalyses werden uitgevoerd en men kwam tot overzichtelijke ORA-verslagen. Dit alles leidt tot een verdere professionalisering van de sector.

FSMA is redelijk positief over de resultaten, alhoewel er zeker nog aandachtspunten zijn. Er zijn zeker verbeteringen mogelijk en/of noodzakelijk maar in veel gevallen gaat het over quick wins, die relatief vlot kunnen gerealiseerd worden.

5.3.2 FSMA Jaarverslag 2022

De FSMA staat (o.m.) in voor het sociaal toezicht op aanvullende pensioenen en oefent tevens het prudentieel toezicht uit op de pensioenfondsen om te waken over de financiële gezondheid en passende organisatie van IBP's. In haar jaarverslag brengt FSMA verslag uit over dit toezicht.

In het kader van haar toezicht op de naleving van de wetgeving inzake aanvullende pensioen legt FSMA de nadruk op controles waarbij ze bepaalde thema's voor de ganse sector onderzoekt. Deze controles kunnen uitmonden in individuele handhavingstrajecten, algemene sectorleidraden en beleidsmatige aanbevelingen aan de betrokken overheidsinstanties. In 2022 werden o.m. volgende thema's onderzocht: het belang van de jaarlijkse DB2P-aangiften, vertraging bij uitbetaling van aanvullende pensioenen door gebruik van oude adressen,

de nood aan een betere informatieverstrekking over kosten en rendementen, de uitbetaling van het aanvullend pensioen aan niet-gepensioneerde aangeslotenen, de niet-naleving van de verplichte externalisatie van het beheer van aanvullende pensioenen, de controle van de toekenning van individuele pensioentoezeggingen, het opvolgonderzoek naar risico's bij de financiering van groepsverzekeringen en het verschuiven van het beheer van aanvullende pensioenen naar tak 23-producten.

In het kader van het prudentieel toezicht op IBP's focust het jaarverslag op een aantal sectorale tendensen: de overdracht van activiteiten van kleine pensioenfondsen naar andere fondsen, de negatieve impact van de gebeurtenissen in Oekraïne en de door de pensioenfondsen genomen herstelmaatregelen. Verder bericht het verslag over de Europese stresstesten, waar de Belgische pensioenfondsen mooi standhielden, ook onder een ongunstig klimaatsscenario. Daarnaast ging de FSMA na of personen met sleutelfuncties bij pensioenfondsen over voldoende tijd en middelen beschikken om hun functies naar behoren te vervullen en verleende ze een advies over investeringen in fossiele brandstoffen door pensioenfondsen. De inspectierondes

van 2022 werden dan weer gericht op de controle van de eigen risicobeoordeling van pensioenfondsen en op hun databeheer.

5.3.3 FSMA bevragingen

In 2023 lanceerde de FSMA een aantal bevragingen. De bevraging van februari 2023 had als doel inzicht te verkrijgen in het beleid van pensioenfondsen inzake sustainable finance en hoe de (toekomstige) aangeslotenen hierover geïnformeerd worden. Dit sluit aan bij de groeiende aandacht en de snelle ontwikkeling van sustainable finance op Europees niveau.

In juni 2023 controleerde de FSMA de berekening van de bijdragen bij IBP's die pensioenstelsels beheren van het type vaste bijdragen zonder gewaarborgd rendement.

In juni 2023 organiseerden de Europese toezichthouders een publieke consultatie over DORA, meer bepaald over de Level 2 teksten. De FSMA riep de betrokken instellingen (waaronder de pensioenfondsen) op om hieraan deel te nemen. Volgend op deze consultatie lanceerde de FSMA in november 2023 een

awareness survey over DORA, opdat zowel zijzelf als de relevante instellingen onder haar toezicht een beter zicht zouden krijgen op het 'volwassenheidsniveau' in die materie.

Een laatste bevraging, in december 2023, kaderde in de jaarlijkse rapportering over de kosten van de 2e en 3e pensioenpijler. Aanleiding was de op vraag van de regering door de FSMA gedane analyse, naar de aanwezigheid en impact van kosten binnen die pensioenpijlers. Deze studie bracht grote verschillen aan het licht tussen de verschillende types van instellingen en de mogelijke types van pensioenproducten. De FSMA wil verder een online kostentool ontwikkelen die burgers en ondernemingen kan ondersteunen bij het maken van keuzes rond pensioenopbouw.

5.4 Commissie voor aanvullende pensioenen

5.4.1 Vraag tot uitstel in het kader van de Transparantiewet

Tijdens de besprekingen van de Transparantiewet (die eerder in dit hoofdstuk aan bod kwam) richtte de CAP in de loop van 2023 een schrijven aan Sigedis met een vraag inzake de timing van de werkzaamheden rond de pensioencommunicatie, alsook te evalueren of de door de wet opgelegde timing haalbaar is, gegeven dat IT-aanpassingen ten minste één jaar in beslag zullen nemen.

In dit kader werd op een bepaald moment resoluut gekozen voor een verdere digitalisering van de pensioencommunicatie. Men opteert om de communicatie van het pensioenoverzicht voortaan via mypension.be te laten verlopen en de pensioeninstelling enkel (verplicht) te laten communiceren met die aangeslotenen die hun e-box niet activeerden. Bijgevolg zullen in de toekomst alle pensioenoverzichten op een uniforme wijze worden gepresenteerd.

De databank aanvullende pensioenen wordt de datahub voor het unieke portaal voor pensioencommunicatie, zijnde mypension.be. Voortaan moet men in het kader van DB2P niet enkel nadenken over hoe we de informatie technisch kunnen capteren, maar ook over hoe we de informatie kunnen verzamelen zodat we ze nadien op een transparante, leesbare en begrijpbare manier kunnen communiceren aan de burger.

Vooraf deze laatste vraag heeft ertoe geleid dat de aangiftestructuur aan DB2P grondig diende te wijzigen. Het heeft wat tijd gekost om tot deze inzichten te komen en te werken aan een oplossing die voor alle betrokken partijen haalbaar leek. Al vrij snel werd duidelijk dat er meer tijd nodig was om dit alles te organiseren op een manier dat vooral burgers er beter van worden door hen beter te informeren op een meer leesbare en begrijpbare manier.

Er werd geopteerd voor een verdaging van de inwerkingtreding van de bepalingen rond het pensioenoverzicht van begin 2024 naar begin 2026. Gegeven dat alle werkzaamheden met elkaar verbonden zijn, werd voor de overige elementen, de inwerkingtreding met één jaar uitgesteld. Zoals dit steeds gaat in onderhandelingen zijn in ruil voor dit uitstel, een aantal bijkomende aanpassingen toegezegd waardoor het aansluitingsdocument en het transparantieverlag voortaan via digitale weg zullen worden gecommuniceerd. Voor het aansluitingsdocument zal dit gebeuren volgens een door de FSMA uitgewerkte standaard. Verder is het ook de bedoeling om na een gebeurtenis zoals uittreding, transfer, pensionering of overlijden, een bijgewerkte versie van de AccountState ter beschikking te stellen via mypension.be.

5.5 Sigedis

5.5.1 Integratie gegevens aanvullende pensioenen in DB2P gepubliceerd

In 2023 werd er een unieke aangifte en de ZIV- en solidariteitsbijdragen ingevoerd. Dit gebeurde respectievelijk via het Koninklijk Besluit van 26 december 2022¹⁰ (voor wat betreft de solidariteitsbijdrage) en de wet van 4 mei 2023¹¹ (voor de ZIV-inhouding).

Alle technische aspecten in verband met deze unieke aangifte worden uitvoerig besproken met de leden in de DB2P-werkgroep, zodat PensioPlus hun standpunten in de Sigedis-werkgroep kon verdedigen.

¹⁰ Koninklijk besluit van 26 december 2022 tot wijziging van het koninklijk besluit van 8 december 2013 tot uitvoering van artikelen 4 en 13 van de wet van 13 maart 2013 tot hervorming van de inhouding van 3,55 % ten gunste van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en de solidariteitsbijdrage verricht op de pensioenen met het oog op de invoering van de unieke aangifte

¹¹ Wet van 4 mei 2023 tot invoering van een unieke aangifte voor wat betreft de inhouding van 3,55 % ten gunste van de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en de solidariteitsbijdrage verricht op de aanvullende pensioenen

5.5.2 “Payment”-aangifte via DB2P

Tot eind 2022 werd de informatie over de uitbetalingsfase van het aanvullend pensioen beheerd door het Pensioenkadaster. Voor Sigedis was het een prioriteit de gegevens met betrekking tot deze betalingen toe te voegen aan DB2P. Hiervoor werd één multifunctionele betalingsaangifte ontwikkeld.

PensioPlus en de overige leden van de DB2P-werkgroep gingen hierover met Sigedis in overleg en na een geslaagde testperiode, werd deze aangifte ondertussen in productie genomen. Voortaan worden dus alle gegevens inzake aanvullende pensioenen (gaande van de instelling van de pensioenregeling tot de uitbetaling van de prestaties) gecentraliseerd in DB2P.

5.5.3 Jaarlijkse infosessie veiligheid van de subwerkgroep van het netwerk DB2P

Elk jaar organiseert Sigedis een sessie in het kader van de subwerkgroep inzake informatieveiligheid van het netwerk DB2P. Deze sessie is verplicht voor alle DPO's.

De sessie van 2023 startte met een kleine herinnering aan de regels en de situatie van het netwerk. Daarna werden de non-conforme normen binnen het netwerk en mogelijke oplossingen gepresenteerd en kwamen diverse punten over de nieuwe regelgeving en hun impact binnen het netwerk aan bod.

5.5.4 Sigedis

Intussen al meer dan 10 jaar geleden lanceerde Sigedis MyPension.be als portaal waar mensen alle informatie kunnen vinden over hun wettelijke en aanvullende pensioenen.

Intussen vinden steeds meer en meer mensen hun weg naar die gegevens. De laatste vijf jaar is het aantal bezoekers meer dan verdubbeld en die stijgende lijn wordt aangehouden.

In 2023 kende de website meer dan 3 miljoen unieke bezoekers. Dat komt neer op 1/3e van alle volwassenen. 47% van die unieke bezoekers raadpleegde informatie over hun aanvullend pensioen. Dit komt neer op meer dan 2/3e van alle mensen met een aanvullend pensioen.

Opvallende vaststelling is dat de meesten jaarlijks de website bezoeken om de update van de gegevens te bekijken.

5.6 Overige actualiteit België

5.6.1 PensioPlus en de sector

Ook gedurende 2023 bleef PensioPlus toegewijd aan het nauwlettend volgen van de sector en het dynamisch communiceren van de laatste ontwikkelingen, ter ondersteuning van de activiteiten van haar leden.

Nieuw voorzitterschap

In de loop van mei 2023 gaf Brigitte Bocqué na meer dan 20 jaar engagement binnen PensioPlus de voorzittersfakkel door aan Jan De Smet, CEO van Pensioenfonds Metaal OFF. Twee nieuwe ondervoorzitters, Inès Horwart (Tractebel OFF) en Eddy Baeke (Nokia Bell pensioenfonds) en een schatbewaarder, Daisy d'Heuvaert (Pensioenfonds UZ Gent - Ugent), vervulde het team.

De evolutie van de sector

PensioPlus communiceerde dat de Belgische pensioenfondsen standhielden in de Europese stresstest, ook onder een ongunstig klimaatsscenario. De sector slaagde erin om in het stressscenario

een volledige dekking van de verplichtingen te handhaven door de ruime aangehouden buffers en/of de aanwezigheid van sterke sponsors.

Na de negatieve rendementen in 2022 zetten de Belgische pensioenfondsen gedurende de eerste zes maanden van 2023 een gestaag herstel in met een gemiddeld financieel rendement van 4,5%. Deze positieve evolutie zette zich (met weliswaar wat schommelingen) door in de 2e jaarhelft van 2023 om uiteindelijk af te klokken op een positief gemiddeld rendement van 9,8%.

Brede communicatie

PensioPlus wil de burger informeren over het belang van aanvullende pensioenen.

In die context sloegen PensioPlus en Assuralia de handen ineen om de bekendheid van de aanvullende pensioenen te vergroten en het vertrouwen in het pensioenstelsel te versterken. Dit volgde uit de gezamenlijke enquête onder jongeren in 2021.

De twee federaties richtten zich, met behulp van een filmpje over zombies en een specifieke website, tot jongeren om hen meer bewust te maken van pensioenen in het algemeen, en hen aan te moedigen om vanaf het begin van hun loopbaan een aanvullend pensioen op te bouwen. De site (mijnpensioenaanvullen.be) biedt een schat aan korte, duidelijke en directe informatie over aanvullende pensioenen en de voordelen daarvan. Ze geeft ook antwoorden op de meest gestelde vragen over pensioenen.

5.6.2 Pensioenhervorming

PensioPlus volgde in 2023 de pensioenhervorming op de voet, met een focus op wijzigingen voor de 2e pijler.

Rapport en advies over het pensioensysteem

Op 2 juni 2022 richtten de ministers Karine Lalieux en David Clarinval zich tot de sociale partners met een adviesvraag over drie thema's betreffende het pensioensysteem: de financiële en sociale houdbaarheid van het systeem, de veralgemening en versterking van de aanvullende pensioenen en de modernisering van de gezinsdimensie. Dit resulteerde in een feitelijk rapport over het pensioensysteem ([CRB 2023-0652 - NAR 130](#)) en een advies ([CRB 2023-0653 - NAR 2.354](#)).

Geen vierde verhoging van het pensioenplafond

In het kader van de pensioenhervorming besliste de federale regering in 2020 het pensioenplafond op vier jaar tijd stapsgewijs te verhogen met 12,06%. De verhogingscoëfficiënten hielden nog geen rekening met een mogelijke indexering op basis van de spilindex, waardoor het pensioenplafond in 2022 steeg met maar liefst 11,85%. Bij de begrotingscontrole in maart 2023 werd dan ook beslist om de laatste stapsgewijze verhoging (met 2,38%) in 2024 niet meer door te voeren.

Akkoord over de pensioenhervorming

In juni 2023 bereikte het kernkabinet een akkoord "om de financiële houdbaarheid van het pensioenstelsel te verbeteren".

Dat akkoord voorziet een viertal thema's.

Zo wordt de perequatie, het systeem van aanpassing van de ambtenarenpensioenen bovenop de index, geplafonneerd tot maximaal 0,3% per jaar van de totale ambtenarenpensioenen (zonder overdracht naar een volgende periode).

Verder is er een bijsturing van het pensioenakkoord, dat in de zomer van 2022 gesloten werd, inzake het minimumpensioen. Het principe dat men effectief 20 jaar minimum vier vijfde gewerkt

moet hebben om recht te hebben op een minimumpensioen, blijft behouden maar wordt verfijnd om rekening te houden met gendergelijkheid. Zo wordt de lijst met gelijkgestelde perioden uitgebreid met o.m. werkverwijdering, moederschapsverlof, vaderschapsverlof, adoptieverlof, pleegouderverlof, thematische verloven, en tijdskrediet voor palliatieve zorg en de zorg voor eigen kind(eren) met een handicap jonger dan 21 jaar.

Ook wordt het principe van de pensioenbonus versterkt. Mensen die blijven werken na de datum waarop ze met vervroegd pensioen kunnen gaan, krijgen een pensioenbonus die daarenboven progressief wordt: het bedrag stijgt naarmate men langer blijft werken. Verder werd beslist om ook de pensioenbonus netto en niet bruto uit te betalen en kan men ervoor kiezen om de bonus naar Spaans model, in één keer uitbetaald te krijgen. Deze eenmalige uitkering kan aldus oplopen tot 22.645 EUR indien men 3 jaar na diens vervroegde pensioendatum blijft werken. Dit bedrag kan zelfs worden overschreden indien men een lange loopbaan heeft.

Inzake de 2e pijler respecteerde de regering de vraag van de sociale partners voor een parafiscale standstill tot 2028. Weliswaar zal vanaf dan de hoogte van de Wijninckx-bijdrage

worden opgetrokken tot 6%. De piste van de progressieve taxatie van de 4% hoogste pensioenkapitalen werd evenwel verlaten.

5.6.3 Hoofdzakelijkheids criterium: NAR verduidelijkt kader harmoniseringstraject

Uiterlijk tegen 1 januari 2027 moeten de sectoren de nodige afspraken maken over de harmonisering arbeiders-bedienden, zodat er ten laatste op 1 januari 2028 geen verschillen in behandeling inzake aanvullende pensioenen meer zullen zijn op basis van het onderscheid tussen arbeiders en bedienden.

In de praktijk blijkt het niet steeds duidelijk om het juiste pensioenplan te bepalen waarmee rekening moet worden gehouden. Dit probleem stelt zich meer bepaald wanneer werkgevers meerdere ondernemingsactiviteiten uitoefenen en onder het bevoegdheidsgebied van verschillende paritaire comités en/of paritaire subcomités vallen.

De sociale partners in de NAR verduidelijkten eind januari 2023 hoe de vergelijking van de sectorale aanvullende pensioentoezeggingen tussen arbeiders en bedienden dan moet gebeuren.

In [NAR CAO nr. 163](#) en [begeleidend advies nr. 2.346](#) wordt het “hoofdzakelijkheids criterium” voorgesteld. Dit wijst het paritair (sub)comité aan van de hoofdactiviteit van de onderneming, zijnde de ondernemingsactiviteit waar de werkgever in zijn onderneming het grootste aantal werknemers binnen hetzij de groep van arbeiders, hetzij de groep van bedienden tewerkstelt.

Het hoofdzakelijkheids criterium moet enkel en alleen worden toegepast als het (aan de hand van de concrete omstandigheden) niet duidelijk is aan welke specifieke ondernemingsactiviteit een groep van werknemers kan toegewezen worden.

Op deze manier werd rechtszekerheid gecreëerd in functie van een coherent geheel van harmoniserende collectieve arbeidsovereenkomsten inzake aanvullende pensioenen.

5.6.4 Studiecommissie voor de vergrijzing – Jaarlijks verslag 2023

In juli 2023 stelde de Studiecommissie voor de vergrijzing haar [jaarlijks verslag](#) over de budgettaire en sociale gevolgen van de vergrijzing voor.

Hieruit blijkt dat de sociale uitgaven van de overheid stijgen van 25,7% van het bruto binnenlands product in 2022 tot een piek van 30,1% in 2050, waarna ze licht afnemen tot 29,9% in 2070.

De uitgaven voor pensioenen bedragen 10,9% van het bruto binnenlands product in 2022, 13,4% in 2050 en 13,5% in 2070.

De commissie stelt daarnaast vast dat het armoederisico van gepensioneerden daalt tot midden de jaren 2040, maar vanaf midden de jaren 2050 weer begint te stijgen.

5.7 Europa

5.7.1 DORA (Digital Operational Resilience Act)

Op 27 december 2022 werd DORA gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie. Deze Verordening moet ervoor zorgen dat de Europese financiële sector en – instellingen (waaronder pensioenfondsen) bij ernstige operationele verstoringen veerkrachtig kunnen blijven functioneren. DORA trad in werking op 16 januari 2023, maar wordt pas effectief van toepassing op 17 januari 2025. In afwachting van de implementatie moeten de nodige regulatory technical standards (RTS) en implementing technical standards (ITS) uitgewerkt worden.

Eerste publieke consultatie

Rond een eerste set van deze Level 2 bepalingen werd een publieke consultatie georganiseerd. Diverse stakeholders konden hun bemerkingen en suggesties meegeven. Ook PensioPlus participeerde aan deze consultatie. PensioPlus wees in [haar antwoord](#) vooral op de noodzaak van een proportionele toepassing van DORA op de IBP's en op de erkenning van de specifieke aard van pensioenfondsen in dit kader.

Bevindingen en advies van de ESA's (European Supervisory Authorities)

Eind september 2023 publiceerden de ESA's hun bevindingen en een advies in het kader van DORA. Eerst verscheen een [preliminair overzicht van de ICT third-party providers](#). Onmiddellijk daarna volgde hun [advies over kwaliteitscriteria en toezichtskosten](#).

Tweede consultatieronde

Halverwege december 2023 startten de ESA's een nieuwe raadpleging over de tweede reeks beleidsmandaten die uit DORA voortvloeit.

PensioPlus startte met de voorbereiding van de input van de sector in de werkgroep Data & Digital en diende een antwoord in tegen 4 maart 2024. In dit antwoord werd nogmaals de nadruk gelegd op de noodzaak om te komen tot meer proportionaliteit, flexibiliteit en pragmatisme bij de toepassing van DORA.

5.7.2 IORP II Review

In juni 2022 lanceerde de Europese Commissie de “Call for Technical Advice to EIOPA regarding the evaluation and review of the IORP II Directive”.

Op 3 maart 2023 publiceerde EIOPA vervolgens een “Consultation Paper on technical advice for the review of the IORP II Directive”. Deze behandelde de verschillende onderwerpen die door de Commissie aan EIOPA voor advies werden voorgelegd:

1. Een evaluatie van de implementatie en effectiviteit van de IORP II-richtlijn binnen de gebieden die opgenoemd worden in art. 62 van de richtlijn:
  - de toereikendheid van de richtlijn vanuit prudentieel en governance-oogpunt en de impact van de richtlijn op de stabiliteit van verschillende soorten IBP's;
  - grensoverschrijdende activiteiten en transfers;
  - de werking van het Pension Benefit Statement;
  - alle andere vaststellingen bij de toepassing van de richtlijn die volgens EIOPA relevant zijn.

2. Een beoordeling van mogelijke opties voor volgende gebieden, in aanvulling op bovengenoemde evaluatie:
  - de noodzaak en mogelijke manieren om het regelgevend kader te verschuiven van DB- naar DC-plannen onderzoeken;
  - nagaan hoe aspecten van duurzaamheid van de fiduciaire plichten en de stewardshipregels van pensioenfondsen kunnen worden versterkt;
  - prudentiële verplichtingen aangaande diversiteit en inclusie in de bestuursorganen verkennen.

In veel landen is IORP II met aanzienlijke vertraging in de nationale wet geïmplementeerd. Met betrekking tot nieuwe regelgeving geïntroduceerd door de IORP II-richtlijn zijn de opgedane ervaringen bijgevolg beperkt. PensioPlus vindt het mede daarom te vroeg voor een volledige herziening van IORP II, en is voorstander om slechts in beperkte mate enige wijzigingen of correcties van de huidige richtlijn door te voeren.

Volgende punten kwamen aan bod in het antwoord van PensioPlus op de consultatie:

- geen kostenverhogingen als gevolg van wijzigingen aan de richtlijn;
- proportionaliteit verder vergroten door definities te voorzien voor concepten zoals kleine, middelgrote en grote pensioenfondsen;
- oplossingen voor het stilvallen van grensoverschrijdende pensioenfondsen en -overdrachten zijn nodig maar mogen niets veranderen aan de regels en voorschriften voor binnenlandse overdrachten;
- geen wijzigingen aan het pensioenoverzicht aanbrengen;
- de nadruk die EIOPA en de Europese Commissie leggen op de overgang van DB naar DC kan worden betwist;
- verplicht enkel pensioenfondsen die volgens SFDR de belangrijkste negatieve gevolgen voor duurzaamheidsfactoren openbaar moeten maken, om rekening te houden met dubbele materialiteit;
- beperk diversiteit en inclusie niet tot gender.

Na deze consultatie heeft EIOPA op 28 september haar “Technical Advice on the IORPII Review” overgemaakt aan de Europese Commissie. Het is waarschijnlijk dat de herziening van IORP II pas in 2027 effectief in voege zal treden.

5.7.3 Sustainable Finance Disclosures Regulation (SFDR)

In het vierde kwartaal van 2023 organiseerde de Europese Commissie een gerichte raadpleging over de implementatie van de Sustainable Finance Disclosures Regulation (SFDR), met betrekking tot:

- de huidige eisen van de SFDR;
- de interactie met andere wetgeving op het gebied van duurzaam investeren;
- de mogelijke wijzigingen in de publicatievereisten voor financiële marktdeelnemers;
- mogelijke oprichting van een categorisatiesysteem voor financiële producten.

De Commissie wil graag begrijpen hoe de SFDR is geïmplementeerd en welke potentiële tekortkomingen er zijn, ook in de interactie met de andere onderdelen van het Europese kader voor duurzaam investeren.

Daarnaast wil de Commissie mogelijke verbeteringen aan het kader onderzoeken.

5.7.4 Financial Data Access (FiDA)

In het kader van de digitale financiële strategie van de EU werd een voorstel aangekondigd over “open finance”.

Dit initiatief heeft tot doel het delen van gegevens en de toegang voor derden mogelijk te maken voor een breed scala aan financiële sectoren en producten, in overeenstemming uiteraard met de regels voor gegevens- en consumentenbescherming. Het is gebaseerd op het principe dat klanten van financiële diensten eigenaar zijn van, en controle hebben over de gegevens die zij verstrekken, alsook over de gegevens die namens hen worden aangemaakt.

In het voorstel van de Commissie is dit initiatief ook van toepassing op pensioenfondsen.

PensioPlus formuleerde twee grote zorgen in dit kader:

- Informatie over aanvullende pensioenen en pensioenfondsen valt onder het toepassingsgebied van het voorstel, terwijl dit voor wettelijke pensioen (1e pijler) en sommige levensverzekeringen uit de 3e pijler niet het geval is. PensioPlus maakt bezwaar tegen de opname van informatie over de 2e pijlerpensioenen zonder tegelijkertijd de volledige informatie over de 1e en 3e pijlerpensioenen te verstrekken. Dit riskeert anders zeer verwarrend te zijn voor de aangeslotenen.
- Wanneer aanvullende pensioenen zouden opgenomen worden in dit kader, dan zou dit moeten gebeuren via de bestaande nationale pensioenopvolgingssysteem (“National Pension Tracking Systems”, in België verloopt dit via MyPension.be) gebruik makende van al in deze systemen beschikbare informatie. Verder zouden de te verstrekken gegevens niet uitgebreider mogen zijn dan de informatie die vandaag op het pensioenoverzicht wordt gecommuniceerd.

5.7.5 EIOPA's Report on cross-border schemes

In november 2023 publiceerde EIOPA voor de tweede keer een verslag over de laatste ontwikkelingen inzake grensoverschrijdende regelingen van IBP's.

De belangrijkste bevindingen uit dit rapport zijn als volgt:

- Eind 2021 waren er 31 grensoverschrijdende IBP's actief in de EER.
- De bestaande grensoverschrijdende IBP's breidden hun activiteiten uit naar nieuwe landen (Italië en Zweden), waardoor het aantal betrokken rechtsgebieden op 18 kwam.
- De grensoverschrijdende activiteiten blijven geconcentreerd in 7 EU/EER-lidstaten van herkomst. België blijft de lidstaat van herkomst met de breedste geografische spreiding van grensoverschrijdende activiteiten, met 15 IBP's met activiteiten in 14 lidstaten van ontvangst.
- Nederland is de lidstaat van ontvangst met de meeste grensoverschrijdende IBP's.
- Grensoverschrijdende IBP's zijn uitzonderlijk sterk gegroeid, zowel qua aantal leden en pensioengerechtigden als qua beheerd vermogen. De stijging is voornamelijk te wijten aan

werkgevers die toetreden tot grensoverschrijdende IBP's in België. Toch vertegenwoordigen de grensoverschrijdende regelingen nog steeds slechts 0,2% van alle deelnemers en pensioengerechtigden en 0,4% van de totale activa van de IBP-sector in de EU.

- Defined Benefit schemes zijn nog steeds wijdverspreid.
- Grensoverschrijdende IBP's voor meerdere werkgevers nemen toe: bijna de helft van de grensoverschrijdende IBP's biedt eind 2022 pensioenoplossingen voor meerdere werkgevers.

6.1. Deelnemers aan de activiteiten van PensioPlus in 2023	70
6.2 Publicaties en actualiteit	71
6.3. Voorlopige resultaten financiële enquêtes 2022	74
6.4. PensioPlus en de pers	76
6.5. Vormingen	78
6.6 Lunchcauserieën	80
6.7 Infosessies en seminarie	90
6.8 Werkgroepen	96

**PENSIOPPLUS INFORMEERT,
VORMT EN NETWERKT**

6. PensioPlus informeert, vormt en netwerkt

PensioPlus heeft als missie haar leden, en meer in het algemeen de buitenwereld, te informeren en vormen rond aanvullende pensioenen in hun respectievelijke nationale en internationale context. Daarom organiseert PensioPlus diverse activiteiten, gaande van infosessies,

bestuurdersvormingen en lunchcauserieën tot persconferenties, voor diverse doelgroepen. Tijdens of na die activiteiten biedt PensioPlus aan haar leden ook de gelegenheid te netwerken.

6.1. Deelnemers aan de activiteiten van PensioPlus in 2023

Activiteiten	Deelnemers
Belgian Pension Academy®	175
Infosessies	316
Lunchcauserieën	106
Deelnemers PensioPlus werkgroepen	524
Totaal	1121

6.2 Publicaties en actualiteit

Via allerlei publicaties die op de website www.pensioplus.be ter beschikking gesteld worden, houdt PensioPlus haar leden op de hoogte van recente ontwikkelingen in het aanvullend pensioenlandschap. Door middel van infoflashes tracht PensioPlus heel kort op de bal te spelen en snel haar leden te informeren over nieuws in de sector.

In 2023 werden volgende infoflashes gepubliceerd:

3 januari 2023	DORA is gepubliceerd
4 januari 2023	KB integratie gegevens aanvullende pensioenen in DB2P gepubliceerd
5 januari 2023	EIOPA's report on cross-border schemes
20 januari 2023	Nieuwe transparantiewet voor de 2e pijler
27 januari 2023	"Payment" aangifte via DB2P
2 februari 2023	Transparantiewet gepubliceerd
10 februari 2023	Pensioenfondsen leggen positieve stresstest af maar inspanningen nodig om buffers terug op peil te brengen
10 februari 2023	EIOPA reporting requirements
17 februari 2023	Hoofdzakelijkheids criterium: NAR verduidelijkt kader harmoniseringstraject
3 maart 2023	EIOPA consults on technical advice for the review of the IORP II directive
3 maart 2023	1ste fase van de bredere fiscale hervorming
7 maart 2023	PensioPlus en Assuralia lanceren een grote informatiecampagne voor jonge werknemers
17 maart 2023	Akkoord Groep van 10
17 maart 2023	Rapport en advies over het pensioensysteem
24 maart 2023	PensioPlus pleit voor financiële educatie bij 10-jarig jubileum van Wikifin

24 maart 2023	New: workgroups IORP II review
4 mei 2023	EIOPA's IORP II consultation workshop
25 mei 2023	Nieuw voorzitterschap bij PensioPlus
25 mei 2023	Jaarlijkse financiële enquête
25 mei 2023	Publicatie van het jaarverslag
26 mei 2023	PensioPlus' reply to the EIOPA consultation on the IORP II review (1)
2 juni 2023	Integratie van gegevens over aanvullende pensioenen in de DB2P-databank
13 juni 2023	Dan toch geen vierde verhoging van het pensioenplafond
21 juni 2023	Jaarlijkse infosessie veiligheid van de subwerkgroep van het netwerk DB2P
10 juli 2023	Akkoord over de pensioenhervorming
12 juli 2023	OESO rapport "pension markets in focus" voorlopige data 2022
26 juli 2023	2-jaarlijks verslag over het aanvullend pensioen voor werknemers gepubliceerd
4 augustus 2023	Commission adopted the European sustainability reporting standards
12 september 2023	PensioPlus' antwoord op de 1ste publieke consultatie inzake DORA
25 september 2023	Pensioenfondsen zetten gedurende de eerste 6 maanden van 2023 gestaag herstel in en formuleren 7 concrete voorstellen in het licht van de federale verkiezingen 2024
25 september 2023	PensioPlus memorandum
29 september 2023	EIOPA technical advice on the IORP II review
3 oktober 2023	ESAs comment on ICT third-party providers, criticality criteria and oversight fees in the context of DORA
20 oktober 2023	Lijst (niet-)gelijkgestelde periodes 'effectief actief' uitgebreid
30 oktober 2023	Update van de kerncijfers over wettelijke en aanvullende pensioenen
30 oktober 2023	FAQ zelfstandigen
30 oktober 2023	Wijzigingen in de wetgeving over transparantie in de 2e pensioenpijler

10 november 2023	Uitgebreide statistieken over instellingen voor bedrijfspensioenvoorziening (IBP) in de Europese economische ruimte
23 november 2023	De 2e pensioenpijler op 1 januari 2023 in beeld
24 november 2023	Webinar own risk assessment (ORA)
1 december 2023	Belgische pensioenfondsen vallen in de prijzen op de 2023 IPE Awards
1 december 2023	Wijzigingen in de wetgeving over transparantie in de 2e pensioenpijler
15 december 2023	DORA: 2e consultatieronde opgestart
18 december 2023	FSMA - sectoroverzicht 2022 beschikbaar
22 december 2023	Hervorming ZIV-bijdrage
24 december 2023	Publicatie in het Belgisch Staatsblad van de wet houdende diverse bepalingen inzake pensioenen

6.3. Voorlopige resultaten financiële enquêtes 2022

PensioPlus organiseert jaarlijks twee kleine en één grote financiële enquête bij een representatief staal van de Belgische IBP's.

De twee kleine enquêtes worden georganiseerd in januari en juli en peilen naar de rendementen over het voorbije jaar, respectievelijk de voorbije zes maanden.

Eenmaal per jaar wordt in de maand maart een uitgebreide enquête georganiseerd over de gedetailleerde activaspreidingen, planinformatie en funding ratio's van de Belgische IBP's.

De resultaten zoals hieronder vermeld, zijn gebaseerd op de voorlopige resultaten 2023 (bekomen in de peiling van januari 2024). De definitieve resultaten 2023 werden opgevraagd in maart 2024 en worden voorgesteld tijdens het Financieel Seminarie 2024 en nadien gebundeld in een uitgebreid rapport.

Resultaten

De deelnemers aan deze bevraging zijn representatief, ze maken samen 82% uit van het totaal vermogen van de pensioenfondsen in België.

Rendement

Het gewogen gemiddeld rendement in 2023 bedraagt 9,8%.

Over een langere periode behalen IBP's de volgende rendementen:

Jaren	1	3	5	10	15	20	25	30	38
Nominaal rendement	9,8%	0,7%	4,2%	4,4%	5,7%	5,0%	4,2%	5,2%	6,2%
Inflatie	1,4%	5,7%	3,7%	2,6%	2,4%	2,4%	2,3%	2,2%	2,3%
Reëel rendement	8,4%	-5,1%	0,6%	1,8%	3,3%	2,5%	1,8%	3,0%	3,9%

De spreiding van de activa ziet er als volgt uit:

	1985	2000	2010	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Aandelen	26%	50%	37%	32%	36%	34%	36%	37%	39%	37%	40%	38%	44%	36%	36%
Obligaties	54%	40%	49%	51%	46%	46%	49%	50%	50%	48%	47%	52%	46%	48%	50%
Immobiëlen	1%	4%	5%	7%	9%	5%	6%	5%	5%	4%	5%	4%	3%	3%	3%
Diversen	11%	2%	3%	6%	5%	3%	4%	4%	3%	2%	5%	4%	4%	9%	8%
Liquiditeiten	8%	4%	6%	4%	4%	12%	5%	4%	3%	8%	3%	2%	3%	4%	3%
Totaal	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%

De definitieve resultaten 2023 zijn met meer informatie en een uitgebreidere analyse beschikbaar in het rapport betreffende de financiële enquête over het boekjaar 2023.

6.4. PensioPlus en de pers

PensioPlus informeert regelmatig de pers over de globale evolutie van de sector, de resultaten van de financiële enquêtes en de performantie van de Belgische pensioenfondsen. Ook over voor aanvullende pensioenen relevante nationale in internationale beslissingen, standpunten en initiatieven communiceert de vereniging steevast haar mening en legt ze uit welke de gevolgen ervan zijn voor de Belgische pensioeninstellingen.

In 2023 stuurde PensioPlus vijf persberichten de wereld in.

1 In het persbericht van 10 februari 2023 kwamen volgende onderwerpen aan bod: de positieve resultaten van de Belgische pensioenfondsen op de stresstest van EIOPA, de eerste resultaten van de jaarlijkse financiële enquête over de rendementen en het blijvend belang van aanvullende pensioenen als essentieel onderdeel van de pensioenoplossing.

2 In een persbericht van 7 maart 2023 vestigde PensioPlus de aandacht op een grootschalige campagne die samen met Assuralia gelanceerd werd om de kennis van jonge mensen van het aanvullend pensioen te verhogen en hun vertrouwen in het pensioensysteem te vergroten.

3 Op 25 mei 2023 maakte PensioPlus wereldkundig dat een nieuwe voorzitter benoemd werd, Jan De Smet, bijgestaan door twee nieuwe ondervoorzitters, Inès Horwart en Eddy Baeke, en door Daisy D'Heuvaert als schatbewaarder.

4 Op 22 september 2023 maakte PensioPlus in een persbericht de rendementen medio 2023 bekend. Daaruit bleek dat de Belgische pensioenfondsen na de negatieve rendementen in 2022 gedurende de eerste zes maanden van 2023 een gestaag herstel hadden ingezet. Naar aanleiding van de naderende federale verkiezingen formuleerde de sector tevens een aantal concrete voorstellen rond (1) het verbreden en verdiepen van de 2e pijler, (2) het verhogen van het vertrouwen in het pensioenstelsel en (3) het versterken ervan.

5 Naar aanleiding van de regeerverklaring van de premier, de "State of the Union", wees PensioPlus op 10 oktober 2023 in een persbericht op de mogelijke rol die de aanvullende pensioenen kunnen spelen in de financiering van ons pensioenstelsel.

Daarnaast verscheen ook een [opiniestuk in Trends](#) over de mogelijke rol van de aanvullende pensioenen in het kader van het dichten van de pensioenkloof.

6.5. Vormingen

6.5.1. Belgian Pension Academy® (open vorming)

Traditiegetrouw organiseerde PensioPlus ook in 2023 een multidisciplinaire opleiding over de 2e pijlerpensioenen en de werking van een IBP: de Belgian Pension Academy® of BPA®.

Dit programma is samengesteld uit zeven modules die elk een volledige lesdag beslaan, en is zorgvuldig gestructureerd om relevante inhoud te leveren die aansluit bij de behoeften van de deelnemers:

- 0. het sociaal-juridisch kader: het Belgisch pensioenstelsel, de sociaal-juridische aspecten, communicatie en transparantie;
- 1. het prudentiële kader: structuur en werking van een OFP, deugdelijk bestuur, kwalitatieve aspecten van het risicobeheer;
- 2. het fiscaal kader en de rapportering: het fiscaal kader, boekhouding en gelieerde rapporteringen, DB2P-aangifte en ruimer kader;

- 3. het beheer van de pensioenverplichtingen: financiële wiskunde, actuariële aspecten, financieringsmethodes;
- 4. het investeringsbeleid: inleiding tot financiële markten en producten, delegatie van het beleggingsbeleid, regelgevend kader en investeringscyclus;
- 5. riskmanagement (1): algemene principes en risico's binnen pensioenfondsen, actuariel risico, beleggingsrisico;
- 6. riskmanagement (2): ALM (Asset Liability Management), ORA, het Europese verhaal (stresstesten, enz.).

De Franstalige editie ging door op 7/9, 14/9, 3/10, 19/10, 9/11, 23/11 en 19/12/2023 en werd gevolgd door 37 deelnemers.

Er werd in 2023 geen BPA NL georganiseerd, de volgende editie ging van start in februari 2024.

6.5.2. Vormingen “op maat” voor bestuurders van IBP’s (gesloten vormingen)

Al geruime tijd biedt PensioPlus een programma aan dat specifiek is bedoeld voor individuele IBP’s. Dit op maat gemaakte programma wordt nauwgezet samengesteld met het oog op de specifieke behoeften van een welbepaalde IBP, waarbij de nadruk ligt op het leveren van relevante inhoud die direct aansluit op zijn vereisten.

De inhoud van elke sessie wordt volledig afgestemd op de unieke situatie van de IBP en de specifieke kenmerken van het (de) pensioenplan(nen). Dit zorgt ervoor dat de deelnemers waardevolle inzichten en praktische kennis verwerven die direct toepasbaar zijn in hun dagelijkse werkzaamheden.

Deze op maat gemaakte vorming wordt (meestal) gehouden in de lokalen van de IBP zelf. Deze training staat open voor alle medewerkers van de IBP en de partnerbedrijven die betrokken zijn bij de activiteiten van de IBP, waardoor een brede groep professionals kan profiteren van deze expertise en deel kan nemen aan de ontwikkeling van het pensioenbeleid.

6.6 Lunchcauserieën

Een toetredend lid krijgt de mogelijkheid om in samenwerking met PensioPlus een lunchcauserie te organiseren waarin hij een thema uit de actualiteit toelicht dat zijn expertise illustreert.

Deelname aan de lunchcauserieën is gratis.

In 2023 werden volgende lunchcauserieën georganiseerd:

20
JAN

RETHINKING PORTFOLIOS AFTER THE GREAT REPRICING

Sponsor:

Amundi Asset Management

Inhoud:

In 2022 steeg de inflatie tot een niveau dat in 40 jaar niet meer was voorgekomen, wat leidde tot een aanzienlijke repricing van de financiële markten die vooral de vastrentende segmenten zwaar trof. De verwachting was dat de centrale banken de rente zouden blijven verhogen om de inflatie te bestrijden, maar dat ze ook de groei in stand zouden moeten houden. Deze nieuwe marktcontext zorgde voor een nieuw paradigma voor obligaties, met aantrekkelijkere waarderingen en nieuwe vooruitzichten.

Tijdens deze lunchcauserie werd onderzocht wat de nieuwe interesse in obligaties veroorzaakt en welke belangrijke factoren in overweging moeten worden genomen bij allocaties.

17
FEB

TRANSFORMING EUROPE: THE ROLE OF INFRASTRUCTURE INVESTING

Sponsor:

DWS Group

Inhoud:

Met het oog op de geopolitieke uitdagingen en de noodzaak om technologische innovatie te stimuleren en duurzamer te worden, moeten de Europese economieën hervormd worden. Voor deze hervorming zijn aanzienlijke investeringen nodig. Volgens schattingen van de Europese Commissie is voor de groene transitie en de digitale transformatie minstens 595 miljard euro per jaar nodig in de transport-, bouw- en industriële sector.

De sleutel tot deze transformatie ligt in de kansen die infrastructuur biedt. Het gaat over aantrekkelijke alternatieve investeringen in een tijdperk van hogere inflatie en hogere rentes dat zich aankondigt in Europa.

Tijdens deze lunchcauserie besprak Richard Marshal, DWS Head of Research, de impact van de veranderende marktomgeving in 2022 en de rol die infrastructuurthema's, zoals de energietransitie en duurzaam transport kunnen spelen in de transformatie van Europa in de toekomst. Ook enkele reallife beleggingscases kwamen aan bod.

16
MAR

ACHIEVING NET ZERO: DEPLOYING INSTITUTIONAL CAPITAL TO TACKLE CLIMATE CHANGE

Sponsor:

J.P.Morgan Asset Management

Inhoud:

Institutionele beleggers spelen een belangrijke rol bij het beschermen van ons milieu en het beperken van de gevolgen van klimaatverandering. Hoewel veel instellingen hebben beloofd de uitstoot van hun portefeuille tot nul te reduceren en het kapitaal dat zij beheren in te zetten voor de transitie naar een koolstofarme economie, blijft het een grote uitdaging om milieudoelstellingen op te nemen in strategische investeringsbeslissingen.

Tijdens de lunchcauserie, ging Soňa Stadtmeyer-Petrů, strateeg op het gebied van duurzaam beleggen, in op enkele beleggingsbenaderingen die gebruikt kunnen worden om zowel de bedreigingen als de kansen van klimaatverandering aan te pakken. Ze besprak ook de mogelijke implicaties voor de assetallocatie en de portefeuille op lange termijn, aan de hand van de meest recente marktgegevens en inzichten uit de sector.

21
APR

PRIVATE DEBT IN DE BENELUX: TERUGBLIK EN TOEKOMSTPERSPECTIEF

Sponsor:

Tikehau Capital

Inhoud:

Bart Schenk, Executive Director Private Debt Investments Benelux van Tikehau Capital, gaf een update van de bredere Private Debt markt in Europa in het algemeen en de Benelux in het bijzonder. Deze bespreking werd verder gekaderd in een omgeving van verbeterde risk/return en dito transactievoorwaarden.

16
JUN

FINANCING THE ENERGY & DIGITAL TRANSITIONS WITHIN EUROPEAN INFRASTRUCTURES WITH AN ATTRACTIVE RISK-RETURN PROFILE

Sponsor:

Schelcher Prince Gestion

Inhoud:

Charlotte Lavit d'Hautefort, Directrice Dette Infrastructure, en Charlotte Aubin, Responsable de la stratégie et du développement, bespraken tijdens de lunchcauserie volgende thema's:

- hernieuwbare energie in het middelpunt van de overgang naar een energiemix;
- investeringskansen door de digitalisering van de economie;
- relatieve waardeanalyse van infrastructuurschulden.

Verder kwamen ook geselecteerde casestudies over investeringen aan bod.

25
AUG

FIT FOR PURPOSE? DO POLICY FRAMEWORKS AND INVESTMENT PORTFOLIOS NEED TO BE RETHOUGHT FOR THE YEARS AHEAD?

Sponsor:

Goldman Sachs Asset Management

Inhoud:

Inflatie lijkt van 'tijdelijk' naar 'hardnekkig' te zijn geëvolueerd. Maar wat als de opflakking van de inflatie niet louter 'hardnekkig' is, maar deels ook structureel? Demografie, decarbonisatie, deglobalisering en een reeks andere macrovariabelen die vroeger desinflatoir waren, kunnen hardnekkig inflatoir worden. In dat geval is er geen terugkeer naar de wereld voor COVID, met ultralage rentes en gematigde inflatie. Voor beleggers lijkt de toekomst dus niet op het verleden.

Misschien moet men de taken van het monetaire beleid opnieuw bekijken. Misschien moeten de inflatiedoelstellingen van 2% heroverwogen worden. Dan moeten beleggers hun portefeuilleallocaties aanpassen aan een wereld van lagere nominale bbp-groei, hogere nominale rentes en toegenomen geopolitieke spanningen.

Goldman Sachs Asset Management bracht tijdens deze lunchcauserie de structurele macrovooruitzichten in kaart en bekeek wat de implicaties zijn voor de kapitaalmarkten op lange termijn. Het risicobudgetteringsraamwerk voor portefeuilleconstructie werd geschetst. Hierbij werden een aantal kansen voor beleggers toegelicht om de portefeuilles te herschikken naar vastrentende en alternatieve beleggingscategorieën. Er werd ook ingegaan op de vraag of klassieke '60/40'-allocatie nog steeds geschikt is, dan wel of beleggers de meest elementaire instrumenten voor portefeuilleconstructie fundamenteel moeten heroverwegen.

15
SEP

PRIVATE DEBT IN AN INFLATIONARY ENVIRONMENT

Sponsor:

Natixis Investment Managers

Inhoud:

Nicole Downer, Managing Partner, Co-Head of Business Development at MV Credit, besprak volgende thema's:

- kenmerken van de markt voor private debt;
- definitie van de markt;
- ESG-ontwikkelingen in de markt en bij MV Credit.

Daarnaast ging ze dieper in op de casestudy MV Senior III.

17
NOV

PRIVATE DEBT TRENDS: WHAT'S DRIVING THE MARKET NOW?

Sponsor:

BlackRock

Inhoud:

Tijdens deze uiteenzetting werd ingegaan op de recente evoluties inzake private debt, als een van de aantrekkelijkste markten, met een opmerkelijke stijging van de rendementen ten opzichte van de gereguleerde markten en een sterke bescherming van beleggers. In een omgeving van zwakke groei, aanhoudende inflatie en hogere kapitaalkosten is het belangrijk om te focussen op kredietselectiviteit en -kwaliteit. BlackRock stelde vast dat hun recente deals gemiddeld genomen gestructureerd zijn met hogere rendementen, lagere loan-to-value ratio's, grotere vermogensbuffers en strengere voorwaarden, waardoor het risico op wanbetaling geminimaliseerd wordt.

Jérôme Folcque, Director, Head of Asset Managers and Asset Owners sales Belux lichtte tijdens deze lunchcauserie dit landschap en de opportuniteiten meer in detail toe.

15
DEC

PRIVATE MARKETS: A SUITABLE ASSET CLASS FOR THE BELGIAN PENSION LANDSCAPE?

Sponsor:

Mercer

Inhoud:

Tijdens deze lunchcauserie werd gekeken naar de recente trends in private markets in het licht van het Belgische pensioenlandschap.

Meer bepaald volgende thema's kwamen aan bod:

- de marktopportunities: waarom als pensioenfonds beleggen in private markets, en waarom nu?
- de verschillende beleggingscategorieën: infrastructuur, impact en private debt.
- overwegingen bij de opbouw van een private markets portefeuille: het vinden van en toegang krijgen tot managers, het opbouwen en beheren van een gediversifieerde portefeuille, ...
- Implementatieoverwegingen, zijnde het vinden van een geschikt beleggingsmodel.

6.7 Infosessies en seminarie

In 2023 werden de volgende infosessies en seminaries georganiseerd:

6.7.1 Infosessies

6.7.2 Seminaries

09
FEB

NIEUWE BELGISCHE KLOKKENLUIDERSWET: IMPACT VOOR PENSIOENFONDSEN

De nieuwe Belgische klokkenluiderswet trad in voege op 15 februari 2023 en voerde een verhoogde bescherming in voor personen die in het kader van hun werkgerelateerde activiteiten inbreuken op het Unierecht melden.

Voor pensioenfondsen betekende dit dat zij hun interne klokkenluidersregeling, die deel uitmaakt van het integriteitsbeleid, moesten herzien en uitbreiden.

Tijdens de infosessie gingen 3 experts meer in detail in op de inhoud van de nieuwe wet, haar concrete gevolgen en de manier waarop pensioenfondsen zich hierop konden voorbereiden.

14
FEB

RESULTATEN EIOPA ST2022

Eind 2022 publiceerde EIOPA de resultaten van de stress test voor IORPs. Deze stress test onderzocht de weerbaarheid van de sector bij een stress scenario in het kader van de klimaatwijziging.

Gedurende deze infosessie lichtte de FSMA de resultaten van deze stress test toe. Daarnaast werd ook van de gelegenheid gebruik gemaakt om de praktijken rond herstelplannen op te frissen.

07
DEC

THE UPCOMING IORP II REVIEW

Op 28 september 2023 verstrekte EIOPA advies aan de Europese Commissie over de herziening van IORP II, die tijdens de volgende commissie op de agenda zou staan.

20
DEC

DE UITDAGINGEN VAN DE TRANSPARANTIEWET

Na een akkoord op regeringsniveau werd er een meerderheidsamendement ingediend (wetsvoorstel met diverse bepalingen inzake pensioenen) om de datum van inwerkingtreding van de transparantiewet te verdagen.

Tijdens de infosessie werden de laatste ontwikkelingen in de Transparantiewet toegelicht, met de nadruk op de volgende stappen in de praktische uitvoering ervan.

25
MEI

FINANCIEEL SEMINARIE 2023: “DE GEOPOLITIEKE UITDAGINGEN EN DE IMPACT OP HET FINANCIEEL BEHEER VAN EEN BELGISCH PENSIOENFONDS”

Samen met KBC en KBC Asset Management werd ingegaan op volgende vragen:

- Wat is de plaats van Europa in de wereld, vandaag en in de toekomst?
- Wat is het verband tussen geopolitiek en de uitdagingen op het vlak van energie en klimaat?
- Wat zijn de gevolgen op macro-economisch vlak?

6.8 Werkgroepen

De werkgroepen bereiden de standpunten van PensioPlus voor. Enerzijds zijn er consultatieve werkgroepen en anderzijds werkgroepen die ingericht worden in functie van de actualiteit of van dringende ontwikkelingen rond een specifiek onderwerp.

Als federatie tracht PensioPlus uiteraard hierbij alle leden te betrekken. Zo kunnen, afhankelijk van het gespreksthema en de besprekingen van de werkgroepen, zowel de effectieve als de toegetreden leden deelnemen.

In 2023 waren volgende werkgroepen actief:

DB2P

De technische werkgroep van Sigedis houdt zich bezig met de aangifte-instructies, de richtsnoeren en de technische en controlespecificaties.

De DB2P-werkgroep van PensioPlus volgt deze Sigediswerkgroep op, en was in 2023 erg actief.

De werkgroep richtte zich vooral op de gevolgen van de instructies voor de DB2P-aangifte van de nieuwe transparantiewet in het algemeen en het nieuwe pensioenoverzicht in het bijzonder.

De werkgroep is daarom regelmatig bijeengekomen om de leden te informeren en hun mogelijke problemen te verzamelen teneinde deze aan Sigedis te kunnen melden. De belangrijkste onderwerpen die in 2023 aan bod kwamen zijn:

- Met de overdracht van de communicatieverplichting naar Sigedis, zullen IBP's vanaf 2026 een "account" moeten aangeven voor alle domeinen.
- Het bevat ook aanvullende informatie, zoals lopende rekening, berekeningselementen, KBO van de huidige werkgever, enz. Hiervoor is een nieuwe "AccountState2.0" aangifte ontwikkeld, compleet met

aangifte-instructies, XSD-schema en bijbehorende afwijkingen.

PensioPlus heeft er steeds over gewaakt dat de nieuwe aangiften geen negatieve impact hebben op de sector, en in het bijzonder dat het aantal rubrieken in de nieuwe "AccountState2.0" aangifte niet beperkt is.

- Sigedis zal ook meer informatie verstrekken aan IBP's: sinds 2023 wordt het rekeningnummer verstrekt (voor zover de informatie beschikbaar is) en in de loop van 2024 zal ook het begrip "effectief actief" worden toegevoegd.
- De leden van de werkgroep werden altijd op de hoogte gehouden van de aanvullende informatie die beschikbaar was en de datum waarop deze informatie werd aangeleverd. Tot slot ontwikkelt Sigedis een opvolgingstool waarmee de IBP's toegang hebben tot het dossier van elke persoon en kunnen controleren of alle aangiftes in orde zijn.

Binnen de werkgroep heeft PensioPlus ook steeds de uitwisseling van kennis en ervaringen gefaciliteerd tussen de verschillende sectordeskundigen, en dit met name over de nieuwe aangifte-instructies ten gevolge van de gewijzigde structuur van de AccountState om het nieuwe pensioenoverzicht op te stellen.

Dit belangrijke project loopt grotendeels door in 2024.

TRANSPARANTIE

In 2023 heeft de werkgroep vooral verder gewerkt aan de Transparantiewet.

Gedurende het jaar verzamelde de werkgroep de bezorgdheden en andere feedback van de leden inzake transparantie.

De werkgroep volgde ook van zeer nabij de werkzaamheden op van 2 externe werkgroepen. Het betreft enerzijds de werkgroep Communicatie in de schoot van Sigedis, die zich voornamelijk inliet met het uittekenen van de richtlijnen voor een goede communicatie in het kader van het nieuwe pensioenoverzicht. Anderzijds betreft dit de FSMA-werkgroep, die de methodologie en de parameters onderzocht die moeten worden toegepast bij de verschillende simulaties op het pensioenoverzicht.

PensioPlus was met de hulp van haar leden zeer actief binnen deze werkgroepen en leverde, naast feedback op het ontwerp van Koninklijk Besluit, ook talrijke simulaties aan.

Deze Sigedis werkgroep heeft in 2024 dan weer nog veel werk op de plank. PensioPlus zal in dit kader haar verantwoordelijkheid blijven opnemen door de sector hierover van nabij te blijven informeren en diens belangen te verdedigen.

ESG SUSTAINABLE FINANCE

De werkgroep sustainable finance werd een aantal jaren geleden in het leven geroepen om ervaringen te delen over hoe pensioenfondsen een invulling kunnen geven aan duurzaam investeren. Onder het voorzitterschap van Jan Longeval kwam de werkgroep in 2023 verschillende malen samen. De werkgroep boog zich o.m. over volgende topics: het Towards Sustainability label, The Race to Net Zero en de consultatie inzake IORP II en SFDR.

IORP II REVIEW

In 2023 bereidde deze werkgroep een antwoord voor op de consultatie door EIOPA over IORP II (zie hoger – IORP II Review).

MULTI-INRICHTERPENSIOENSTELSEL (MIPS)

De problematiek aangaande de multi-inrichterpensioenstelsels (MIPS) moet gesitueerd worden bij meerdere inrichters behorende tot eenzelfde groep die voor hun werknemers een identiek, gelijkaardig of gelijkwaardig pensioenstelsel invoerden.

Binnen een dergelijke groep komt het uiteraard voor dat een werknemer overstapt van bedrijf A naar bedrijf B, zonder dat het de bedoeling is iets aan diens arbeidsvoorwaarden te wijzigen. Integendeel, de overkoepelende groep wil de aangeslotenen bij de pensioentoezegging vooral het comfort geven dat de pensioentoezegging in zulke gevallen ongewijzigd doorloopt. In het verleden werd bij een dergelijke overstap binnen dezelfde groep dan ook geen uittredingsprocedure gevolgd, hetgeen strikt genomen niet geheel conform was met de bepalingen aangaande uittreding in de WAP.

In een eerder advies (advies nr. 33 van 5 april 2011) gaf de Commissie voor Aanvullende Pensioenen aan dat er situaties als uittreding werden beschouwd (wegens de beëindiging van de arbeidsovereenkomst) die eigenlijk niet (of niet noodzakelijk) als dusdanig geïsoleerd zouden moeten worden. De wet van 15 mei 2014 voerde een aantal wijzigingen in aan de WAP die een oplossing moesten bieden aan deze situatie.

In de praktijk moet echter vastgesteld worden dat vooral de vereiste van "identieke" pensioentoezeggingen tot problemen leidt en bij meerdere aangesloten leidt tot een verlies aan pensioenrechten in geval van een overstap binnen de groep.

Gegeven dat eind 2023 deze problematiek op verschillende fronten terug ter sprake kwam, werd de PensioPlus-werkgroep MIPS geheractiveerd om de problemen opnieuw goed in kaart te brengen en suggesties van oplossingen te formuleren.

In dit kader is de vraag van PensioPlus en haar leden

- i) om het ook bij niet volledig identieke pensioentoezeggingen een intragroepsmobiliteit mogelijk te maken, zonder dat de aangeslotene bij een:
  - a. DB-plan het voordeel van het dynamisch beheer verliest;
  - b. DC-plan het voordeel van de minimumrendementsgarantie als actieve aangeslotene verliest;
- ii) en dit op een manier dat er geen (of slechts minimale) tussentijdse administratieve lasten worden opgelegd (cf. de situatie vóór 2014);
- iii) en met de nodige flexibiliteit om de verwerking in DB2P te aligneren met de implementatie in bestaande beheerssystemen.

FISCALE HERVORMING

In 2023 werd er een ad-hoc werkgroep ingesteld om een sectorstandpunt te bepalen in het licht van de door de regering voorgestelde fiscale hervorming. Deze plannen behelsden o.m. een herwerking van de 80%-grens, de invoering van een progressieve taxatie voor de 4% hoogste aanvullende pensioenkapitalen en een intentie om het dossier “uitfasering fossiele brandstoffen 2e en 3e pijler” te koppelen aan de fiscale hervorming.

Uiteindelijk werd er in 2023 geen politiek akkoord gevonden om de fiscale hervorming door te voeren.

Het is niettemin waarschijnlijk dat dit terug op tafel komt in de toekomst. PensioPlus blijft er in dit kader op wijzen dat voor een verdere uitbouw van het aanvullend pensioen, rechtszekerheid en vertrouwen essentieel zijn.

SECTOREN

De werkgroep sectoren verenigt sectorale pensioenfondsen en inrichters en behandelt issues die specifiek gerelateerd zijn aan het beheer van sectorale aanvullende pensioenplannen. Tijdens elke vergadering beoogt de werkgroep om naast de behandeling van de actuele thema's ook een afgelijnd punctueel thema meer in detail te bespreken.

In 2023 kwamen onder meer volgende onderwerpen aan bod: hoofdzakelijkheids criterium, transparantie, jongerencampagne, ZIV-coëfficiënt, gender gap, informatiebrochure, toekomstige uitdagingen sectorplannen, akkoord van de groep van 10, transparantiewet, procedure evolutie reserves tussen pensionering en datum uitbetaling, effectief actief, harmonisatietraject arbeiders-bedienden, enz.

PUBLIEKE SECTOR

De werkgroep publieke sector wil pensioenfondsen promoten als geschikt vehikel voor (aanvullende) pensioenopbouw binnen de openbare sector, met inbegrip van de verdere uitbouw van de 2e pijler voor contractuelen in overheidsdienst, en wil verder informatie verstrekken aan de diverse stakeholders als expert ter zake.

De werkgroep behandelde in 2023 o.m. volgende onderwerpen: 2e pensioenpijler voor lokale besturen, cumulatie van ambtenarenpensioen met aanvullend pensioen, pensioenhervorming, kleine pensioenrechten, desinvestering in fossiele brandstoffen, beleidsnota pensioenen, transparantie, verschillende Europese dossiers, enz.

DATA & DIGITAL

Omwille van de continue digitale ontwikkelingen en evoluties, werd de scope van de werkgroep GDPR uitgebreid. In plaats van enkel te focussen op bescherming van persoonlijke gegevens werd de werkgroep hernoemd tot “data & digital” teneinde ook andere, ruimere topics te kunnen behandelen.

In 2023 werden bijvoorbeeld volgende dossiers aangesneden in de werkgroep: DORA (digital operational resilience act), cybersecurity, minimale veiligheidsnormen, klokkenluiders, enz.

PensioPlus vzw/asbl | www.pensioplus.be
Bd A. Reyerslaan 80 | 1030 Brussels | Belgium